

RAPORTTI

Marsi 2014

Luonnonmarjojen ja -sienten
kauppaantulomäärät vuonna 2014

Sisältö

Sisältö.....	2
1 Johdanto	4
2 Marja- ja sienitiedustelun toteutus.....	5
3 Tiivistelmä	6
4 Luonnonmarjojen ja –sienten kaappaantulomäärät sekä poimintatulot suuralueittain.....	8
4.1 Yleisimmät luonnonmarjat	8
4.1.1 Mustikka	8
4.1.2 Lakka eli hilla	9
4.1.3 Puolukka.....	10
4.2 Muut luonnonmarjat	11
4.2.1 Variksenmarja eli kaarnikka.....	11
4.2.2 Karpalo	11
4.2.3 Mesimarja	12
4.2.4 Pihlajanmarja.....	12
4.2.5 Tyrni.....	13
4.2.6 Metsävadelma	13
4.2.7 Juolukka.....	14
4.3 Luonnonsienet.....	15
4.3.1 Korvasieni	15
4.3.2 Keltavahvero eli kantarelli	16
4.3.3 Herkkutatti.....	16
4.3.4 Haaparousku.....	17
4.3.5 Kangasrousku	17
4.3.6 Karvarousku.....	18
4.3.7 Suppilovahvero.....	18
4.3.8 Mustatorvisieni	18
4.3.9 Muut sienet	18
4.4 Viljellyt sienet.....	19
4.5 Luomuluonnonmarjat ja –sienet.....	20
4.6 Kotimaisten ja ulkomaalaisten poimijoiden poimintaosuus.....	21

4.7	Luonnonmarjojen ja –sienten varastointituki.....	24
4.8	Luonnonmarjojen tuonti ja vienti	25
5	Poimintatulot yhteensä sekä tulojen jakautuminen suuralueittain.....	26
6	Laatuseloste.....	30

Liitteet

KUVAT 1-9

TAULUKOT 9-14

Maaseutuviraston julkaisusarja: Raportteja ja selvityksiä

ISBN 978-952-453-897-8 (verkkajulkaisu)

ISSN 2323-9107 (verkkajulkaisu)

Julkaisija: Maaseutuvirasto, PL 405, 60101 Seinäjoki. Puh. 020 772 007. www.mavi.fi

Seinäjoki, 3/2015

1 Johdanto

Tällä tutkimuksella on tarkoitus selvittää marjojen ja –sienten kauppaantulomäärät, poimijahinnat sekä poimintatulot. Tutkimuksen työnimeksi on lyhentynyt MARSII. Tutkimusta on tehty vuodesta 1977 lähtien. Puutarhamarjat olivat mukana tutkimuksessa vuoteen 2007 saakka. Sen jälkeen tutkimuksessa ovat olleet mukana vain luonnonmarjat ja –sienet. Tutkimuksen toimeksiantaja on tällä hetkellä Maaseutuvirasto. Tutkimuksen tekijänä on Suomen Gallup Elintarviketieto Oy ja aiemmin sen edeltäjä Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitos. Marsi 2014 –raportti julkaistaan verkkoversiona kokonaisuudessaan Maaseutuviraston (MAVI) kotisivuilla.

Kaupallisesti tärkeimmät luonnonmarjat ovat mustikka, puolukka ja lakka. Puolukka ja mustikka ovat myös määrällisesti eniten myyntiin kerätyt luonnonmarjat. Lakan kilohinta on korkein. Mustikasta maksetaan enemmän kuin puolukasta. Vuosittaisissa poimintatulojen määrissä puolukka on yleensä kärjessä, mutta poikkeuksiakin on kuten nyt viimeisimpänä raportointivuonna 2014. Muita luonnonmarjoja ovat variksenmarja, karpalo, pihlajanmarja, mesimarja, tyrni ja metsävadelma. Niiden myyntimäärät ovat vain murto-osa päämarjojen määristä. Myynti saattaa olla satunnaista eri vuosina. Joitakin marjoja myös viljellään, mutta ne lasketaan puutarhamarjoiksi, eikä niitä tietoja sisälly raportin lukuun.

Luonnonsienistä myyntitietoja saadaan kantarellista, herkkutatista, haapa-, kangas- ja karvarouskusta, sekä suppilovahverosta, korvasienestä ja mustatorvisienestä. Kaupallisesti tärkein merkitys on herkkutatilla. Sitä poimitaan määrällisesti eniten. Herkkutatidin kilohinta on hyvä. Sillä on myyntitilanteessa useampi laatuluokka ja luokkien väliset hintaerot ovat huomattavia. Herkkutatidi on hyvä vientisieni. Suurin osa niistä viedään Etelä- ja Keski-Euroopan maihin lähinnä Italiaan. Suolasieninä käytettäviä rouskuja kerätään hyvinä satovuosina paljon. Rouskut käytetään kaikki kotimaassa. Kantarellilla ja suppilovahverolla on myyntipoimintaa, mutta kotitaloudet keräävät niitä paljon myös omiin tarpeisiin. Keväistä korvasientä poimitaan jonkin verran myyntiin. Sienen myrkyllisyys rajoittaa sen käyttöä.

Marsi-tutkimuksen tiedot tulostetaan koko maan lukuina ja alueittain. Suuralueet ovat: Lapin lääni, Oulun lääni, Itä-Suomi ja Länsi-Suomi. Ostoyritykset antavat myyntitiedot sen mukaisesti, miltä alueilta marjat tai sienet on poimittu. Yrityksillä voi olla ostoja useammalta suuralueelta. Näin saadaan alueittaista tietoa määristä ja satovaihteluista eri vuosina.

Ulkomaalaisia poimijoita oli marja- ja sieniyrittäjien kutsumina suuri joukko satoaikaan poimimassa lähinnä luonnonmarjoja. Heidän osuutensa myyntimäärien suuruudessa on merkittävä. Heidät on myös helppo ryhminä osoittaa alueille, jossa on hyvä sato. Näin talteenotto paranee niilläkin alueilla, jossa kotimaisia poimijoita ja järjestäytynyttä ostotoimintaa on vähemmän. Luonnonmarjojen pääpoiminta-alueet ovat olleet perinteisesti Oulun lääni ja Lappi, mutta myös muilta alueilta on eri vuosina kerätty merkittäviä myyntimääriä.

Marsi-tutkimuksella kysytään myös luomuehdot täyttävien luonnonmarjojen ja –sienten myyntimääriä. Sertifioituja luomualueita on eniten Lapin ja Oulun lääneissä. Parhaiden satojen osuessa juuri niille alueille vuonna 2014 oli luomumustikoiden, -lakan ja -puolukan osuus kokonaismääristä huomattavan suuri.

Raportin lopussa on Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston luonnonmarjoja ja –sieniä koskevia tuonti- ja vientilukuja vuosilta 2005-2014. Tuotteiden ulkomaankauppaa on käsitelty maakohtaisesti ko. tuotetta koskevassa tekstiosassa, jos tuotteesta on yksityiskohtaista tietoa saatavissa.

2 Marja- ja sienitiedustelun toteutus

Luonnonmarjojen ja –sienten kauppaantulomäärätutkimus aloitettiin lähettämällä kyselylomakkeet postissa marja- ja sienikauppaa harjoittaville yrittäjille. Kirjeet postitettiin 29.9.2014. Tietojen kysely puhelimitse aloitettiin lokakuun lopussa niiltä yrittäjiltä, jotka eivät olleet vielä vastanneet kyselyyn. Tiedot olivat koossa helmikuun 2015 alussa.

Kyselyn otannassa ovat jo aiemmin mukana olleet marja- ja sienikaupparyitykset, 94 kpl. Lisäksi tietoja kysyttiin 6 uudelta yrittäjältä. Vastautietoja saatiin kaikkiaan 92 yritykseltä eli lähes kaikki tavoitettiin. Muutamat yritykset eivät olleet harjoittaneet marja- tai sienikauppaa kyseisenä vuotena. Aivan kaikki eivät antaneet tietoja. Ostotietoja on tämän raportin luvuissa mukana 60 yritykseltä. Tiedot jakautuivat seuraavasti: Lapin lääni 15, Oulun lääni 12, Itä-Suomi 15 ja Länsi-Suomi 18 yritystä. Vuoden aikana tapahtuu muutoksia ostoyrityksissä. Osa lopettaa toiminnan kokonaan, osa pitää välivuotta heikon sadon tai varastotilanteen takia. Myös uusia yrityksiä ilmaantuu alalle. Otantaa täydennetään mm. Arktiset Aromit ry:n ostajaluettelon avulla.

Mukana olevat marja- ja sienikauppaa harjoittavat yritykset ovat sekä suuria että pieniä. Joukossa on kaikkien luonnonmarjojen ja luonnonsienten ostajia tai ne ovat keskittyneet ostamaan vain muutamia tuotteita. Jotkut yritykset voivat ostaa ainoastaan yhtä tuotetta. Tutkimuksen tarkoituksena on myös saada tietoa poimijoiden saamista kilohinnoista ja poimintatuloista. Tiedot otetaan mukaan siinä vaiheessa, kun poimija myy tuotteensa eteenpäin. Poikkeuksena ovat isot yritykset, joilla on alihankkijoina yksityisiä ostajia tai kyläkauppiaita. Usein nämä yritykset ostavat vain mustikkaa ja puolukkaa. Silloin käytetään heidän tietoaan, edellyttäen, että hinnat eivät sisällä ostopalkkiota eivätkä arvonnalisävero. Yritykset ostavat tuotteita myös toisilta yrityksiltä. Tällöin tiedot saadaan kahteen kertaan. Päällekkäisyyksiä pyritään poistamaan.

Marsi-tiedustelussa eivät ole mukana aivan kaikki luonnonmarja- ja sienikauppaa harjoittavat yritykset, mutta otannassa pyritään pitämään merkittävimmät. Sen avulla saadaan hyvin tietoa vuosittaisesta sadosta ja satovaihteluista eri alueilla. Monenlainen suoramyynä puuttuu raportin luvuista. Poimijat myyvät tuotteita suoraan kuluttajille, ravintoloille, leipomoille, suurtiluksille sekä yksityisille henkilöille esim. turisteille. Vain osa torikaupasta on mukana raportin luvuista. Kotitaloudet poimivat myös paljon luonnonmarjoja ja sieniä omiin tarpeisiin sekä sukulaisille ja tuttaville. Näitä määriä ei tässä tutkimuksessa selvitetä.

Raportissa tiedot on esitetty koko maan lukuina ja suuralueittain. Lapin sekä Oulun lääni muodostavat molemmat oman suuralueen. Itä-Suomen ja Länsi-Suomen raja kulkee puolivälissä.

Luonnonmarjojen ja –sienten myyntitulot ovat poimijalle verottomia, mutta ostoyritys lisää alv:n tuotteen hintaan, myydessään sen eteenpäin. Verottomuuteen tuli vuoden 2013 aikana muutamia tarkennuksia. Jos tuotetta on jatkokäsitelty esim. poimija myy tuotteen pakastettuna, niin se on uusien ohjeiden mukaan verollista myyntiä. Hintaan lisätty arvonnalisävero muuttaa oleellisesti tuotteen kilohintaa. Varsinkin lakan hinnassa alv tuntuu, koska kilohinta on jo korkea. Tämän tilaston kilohinnat ovat poimijoiden saamia hintoja, ja ne eivät sisällä ostajapalkkioita eivätkä arvonnalisävero.

3 Tiivistelmä

Luonnonmarjojen ja -sienten kauppaantulomäärätutkimusta (MARSI) on tehty vuodesta 1977 lähtien. Tutkimuksen toteutustapa on pysynyt lähes samanlaisena koko ajan. Tutkimuksen päätarkoituksena on selvittää luonnonmarjojen ja -sienten kauppaantulomäärät, poimijahinnat ja poimintatulot. Tutkimuksella saadaan myös tietoja satovaihteluista eri alueilla, luomumarjamyynneistä sekä ulkomaalaisten poimijoiden keräämien marja- ja sienimäärien osuudesta verrattuna koko maan lukuihin.

Kaupallisesti tärkeimmät luonnonmarjat ovat mustikka, puolukka ja lakka. Vuonna 2014 oli runsas mustikkasato ja keskinkertainen lakkasato. Puolukkasato oli keskimääräistä heikompi. Kylmä kesäkuu sateineen myöhästytti sadon kypsymistä. Pitkä kuiva ja lämmin ajanjakso heinäkuussa häytti varsinkin sienten kasvua. Perinteisesti mustikan, puolukan ja lakan pääpoiminta-alueet ovat olleet Oulun ja Lapin läänit, mutta viime vuosina myös muilta alueilta on kerätty merkittäviä myyntimääriä. Suuri joukko ostoyritysten kutsumia ulkomaalaisia poimijoita edesauttaa vuosittain myyntimäärien saavuttamisessa. Pelkästään kotimaisin voimin poimittuna metsiin jäisi paljon marjoja ja sieniä pilaantumaan. Talteenotto paranee ja marjat sekä sienet tulevat hyötykäyttöön.

Vuonna 2014 mustikkaa kerättiin myyntiin luonnonmarjoista eniten, 5,9 milj. kg. Lapin läänin osuus mustikkamyynnistä oli 51 %. Kilohintana maksettiin keskimäärin 1,71 euroa. Hinnassa oli 22 snt nousua edelliseen vuoteen verrattuna. Mustikan laatu oli hyvä. Poimintatuloa kertyi 10,0 milj. euroa. Luomuehdot täyttävää mustikkaa kerättiin myyntiin 3,0 milj. kg. Se on 52 % mustikan kokonaismyynnistä. Myös luomulakkaa kerättiin huomattavasti muita vuosia enemmän myyntiin. Sen osuus lakan kokonaismyynnistä oli 56 %. Lapin ja Oulun lääneissä on eniten sertifioituja luomualueita. Nyt myös näillä alueilla sattui olemaan parhaat sadot.

Puolukkakauppaa hillitsi keskimääräistä heikompi sato sekä edellisen vuoden huippusadosta jääneet ostoyritysten varastot. Puolukan hintataso oli liian korkea ja vienti ei vetänyt odotetusti. Myyntiin puolukkaa kerättiin 3,0 milj. kg. Eniten sitä kerättiin Oulun läänin metsistä, 1,4 milj. kg. Puolukkakilosta maksettiin keskimäärin 0,95 euroa. Lähes kaikki mustikat ja puolukat myydään roskaisena. Puolukkatulot olivat 2,8 milj. euroa. Puolukasta saadut poimintatulot laskivat edellisvuodesta lähes 10,0 milj. euroa.

Lakkasato oli keskinkertainen ja vain paikoin hyvä. Myyntiin sitä kerättiin 161,9 tn. Marjojen laatu oli kuitenkin hyvä. Kilohintana maksettiin 12,08 euroa, mikä oli 3,44 euroa edellisvuotta korkeampi. Muita luonnonmarjoja tulee myyntiin päämarjoihin verrattuna vähäisiä määriä. Luonnonpihlajat marjoivat erittäin runsaasti. Myyntiin pihlajanmarjaa kerättiin 68,6 tn. Karpalon myyntiä oli 11,9 tn verran.

Luonnonsienisato jäi keskimääräistä heikommaksi vuonna 2014. Poikkeuksen teki lyhykestoinen erittäin runsas herkkutattisato. Myyntiin sitä ehdittiin ostaa 369,1 tn. Myyntitietoja saatiin kaikilta suuralueilta, mutta eniten myyntiä oli Itä-Suomen alueella. Herkkutattia esiintyi paljon myös alueilla, jossa ei ollut järjestäytyneitä ostoja. ”Jokamiehen oikeudella” yksityiset poimijat keräsivät sientä omiin tarpeisiin. Myyntiin tulleet herkkutatit päättyvät lähes kokonaan vientiin. Herkkutattia arvostetaan Etelä- ja Keski-Euroopassa herkullisena ruokasienenä. Haaparouskumyynti oli 53,5 tn ja kangarouskumyynti 28,0 tn. Rouskuista tehdään suolasientä ja ne käytetään kaikki kotimaassa. Kantarellin myyntiä oli 10,3 ja suppilovahveron 19,1 tonnin verran. Keväistä korvasientä kerättiin myyntiin 9,0 tn.

Luonnonmarjakaupan poimintatulo oli yhteensä 14,9 milj. euroa. Lapin läänin osuus euroista oli 52 %, Oulun läänin 36 %, Itä-Suomen 8 % ja Länsi-Suomen 4 %. Vastaavat luvut edellisena vuotena olivat

Länsi-Suomi 34 %, Itä-Suomi 26 %, Lapin lääni 26 % ja Oulun lääni 14 %. Luonnonsienistä saatiin poimintatuloa yhteensä 1,2 milj. euroa. Itä-Suomen osuus oli nyt 64 % ja edellisenä vuotena 85 %. Luonnonmarja- ja -sienituloja kertyi yhteensä 16,2 milj. euroa, joista Lapin läänin osuus oli 49 %.

Tuotekohtaisesti eniten poimintatuloja saatiin mustikasta 10,0 milj. euroa ja toiseksi eniten puolukasta, 2,8 milj. euroa. Vuotta aiemmin saatiin eniten tuloja puolukasta 12,4 milj. euroa. Alueittaisessa tarkastelussa mustikka tuotti eniten tuloa Lapin läänissä, 5,0 milj. euroa.

Tutkimuksen tiedot kysytään marja- ja sienikauppaa harjoittavilta yrityksiltä. Otannassa pyritään pitämään merkittävimmät yritykset. Yritykset antavat tiedot alueittain sen mukaan, mistä marjat ja sienet on kerätty. Tulokset eivät sisällä kaikkia myyntiin tulleita määriä. Vain osa torikaupasta sisältyy lukuihin. Luvuista puuttuvat monenlainen suoramyynänti sekä kotitalouspoiminta.

Luonnonmarjojen ja -sienten kerääminen kuuluu ”Jokamiehen oikeuksien” piiriin ja oikeuttaa poimimaan tiettyjen sääntöjen puitteissa metsistä ja soilta marjoja ja sieniä sekä myyntiin että kotitarpeiksi. Poimija ei maksa myymistään marjoista ja sienistä arvonlisäveroa, mutta tuotteiden ostaja joutuu maksamaan arvonlisäveroa myydessään tuotteen eteenpäin. Alv:n lisäys hintaan on merkittävä varsinkin lakan kilohinnassa.

4 Luonnonmarjojen ja -sienten kauppaantulomäärät sekä poimintatulot suuralueittain

4.1 Yleisimmät luonnonmarjat

Mustikka, puolukka ja lakka ovat kaupallisesti tärkeimmät luonnonmarjat Suomessa. Ne ovat myös määrällisesti suurimmat luonnonmarjakaupassa. Eniten myyntipöimintää on yleensä puolukalla. Mustikka pitää toista sijaa ja lakka ylittää kolmanneksi. Kolmen päämarjan lisäksi on muitakin luonnonmarjoja myynnissä, mutta niiden määrä ja merkitys on vähäinen.

Kotimainen elintarviketeollisuus käyttää mustikkaa ja puolukkaa paljon. Tärkeä merkitys on myös niiden viennillä. Viime vuosina mustikkakauppa ulkomaille on käynyt hyvin. EU-maiden lisäksi varsinkin Kiinaan ja Japaniin on viety paljon mustikkaa. Mustikka on saanut lisäarvoa terveellisyden takia. Puolukkaa kerättiin myyntiin vuonna 2013 ennätysmäärä. Tuon sadon markkinoinnissa oli kuitenkin ongelmia. Niinpä sitä oli vielä viime syksynä ostoyritysten varastoissa. Puolukkaa ostettiin rajoitetusti vuonna 2014. Lakka päättyy kokonaan kotimaan markkinoille. Elintarviketeollisuus tuo maahan ulkomaista lakkaa.

Myös kesällä 2014 oli paljon marjanostoyritysten kutsumia ulkomaalaisia poimijoita. Heidän poimintansa keskittyi päämarjoihin. Sato-olosuhteet vaikuttavat siihen, millä alueella he kunakin vuonna poimivat. Niinpä Lapin ja Oulun läänien alueella oli paljon ulkomaalaisia poimijoita. Kotimaisin voimin luonnonmarjojen talteenotto olisi vähäistä. Marjat jäisivät suurelta osin metsiin ja soille pilaantumaan. Kotimaiset poimijat ovat etupäässä vanhempaa väkeä. Poiminnan kannattavuus ja muut ansiomahdollisuudet ratkaisevat nuorten kiinnostuksen poimintaa kohtaan. Perheelliset keräävät marjat omaan käyttöön. Poimintatulot kokonaisuudessaan ovat merkittävät. Pääosan niistä saavat ulkomaalaiset poimijat ja osan kotimaiset poimijat. Kotimaisille poimijoille tulo on tärkeä, kun muita ansiomahdollisuuksia on vähän.

Luonnonmarjoja kerätään paljon kotitalouksien käyttöön sekä sukulaisille ja tuttaville. Marjoja myydään myös suoraan kuluttajille esim. turisteille, ravintoloille, suurkeittiöille ja leipomoille. Nämä luvut eivät sisälly raportin lukuihin. Poikkeuksen tekee osa torikauppaostoista. Torikaupassahan luonnonmarjaa on myynnissä ja monilla toreilla myös ostetaan luonnonmarjoja.

4.1.1 Mustikka

Mustikka on kaupallisesti tärkeä luonnonmarja. Mustikoita on aina pidetty terveellisinä, mutta viime aikoina niiden terveellisyys on saanut vielä lisää arvostusta. Mustikkaa käytetään paljon kotimaisessa elintarviketeollisuudessa. Mustikan vienti on myös merkittävää. Sitä viedään paljon Kiinaan ja Japaniin, joissa se on arvostettu tuote. Naapurimaiden kanssa tehdään mustikkakauppaa sekä ostaen että myyden. Tärkein kumppani on Ruotsi. Mustikan hinta ratkaisee, miten vientikauppa onnistuu. Kotitaloudet poimivat kesäisin mustikkaa omiin tarpeisiin sekä sukulaisille ja tuttaville. Mustikkaa esiintyy metsissä koko maan alueella. Jokamiehen oikeudella sitä voi kerätä metsistä täydentämään omaa ruokavaliota. Pääpoiminta-alueina ovat olleet Oulun ja Lapin läänit. Ulkomaalaisten poimijoiden yleistyessä mustikkaa kerätään isompia määriä myös muilta alueilta riippuen vuosittaisista sadoista.

Vuonna 2014 mustikkasato oli runsas. Paras sato saatiin Lapin ja Oulun lääneissä. Myyntiin sitä kerättiin 5,9 milj. kg. Lapin läänin osuus oli 3,0 milj. kg eli 51 %. Oulun läänin tulos oli 2,4 milj. kg. Mustikan laatu oli hyvä. Poimijahintana maksettiin kaikesta mustikasta 1,71 euroa/kg. Hinnassa oli 22 sentin nousu edelliseen vuoteen verrattuna. Roskaisena myydyn hinta oli 1,66 ja puhtaana myydyn 4,16 euroa. Roskaisen mustikan osuus oli 98 % kokonaismäärästä. Poimintatuloa kertyi yhteensä 10,0 milj. euroa. Lapin läänin osuus oli 5,0 milj. euroa. Suuri joukko ulkomaalaisia poimijoita oli satoaikaan poimimassa mustikkaa. Suurin osa poimintatuloista tuli heidän keräämistä mustikoista. Lapin ja Oulun lääneissä on paljon luomukeruualueita. Lapin läänissä oli huomattava luomukeruualueiden lisäys vuonna 2013. Nyt kun parhaat mustikkasadot kasvoivat niillä alueilla, niin luomumustikkaa tuli myyntiin ennätysmäärä 3,0 milj. kg, mikä oli 52 % mustikan kokonaismäärästä.

Vuonna 2013 mustikkasato oli paikoin hyvä ja paikoin keskinkertainen tai sitä huonompi. Paras sato saatiin Lapin läänissä ja Itä-Suomessa. Oulun läänissä oli heikko sato. Myyntiin mustikkaa kerättiin 5,0 milj. kg. Lapin osuus oli 1,9 milj. kg ja Itä-Suomen 1,6 milj. kg. Kaiken mustikan kilohinta oli 1,49 euroa. Roskaisena myydyn hinta oli 1,45 e/kg ja puhtaana myydyn 3,79. Roskaisen mustikan osuus kokonaismäärästä oli 98 %. Poimintatuloa kertyi yhteensä 7,5 milj. euroa. Vuonna 2012 mustikan myyntimäärä oli 6,8 milj. kg, mikä on Marsi-tiedustelun aikana kärkitulos.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan mustikkaa tuotiin tuoreena maahan vuoden 2014 aikana 257,0 tn (v. 2013 1,0 milj. kg). Luvussa on mukana myös pensasmustikka. Vientiä oli 1,0 milj. kg (v. 2013 0,8 milj. kg). Kaikki tuoreet mustikat vietiin Ruotsiin.

Jäädetyttä mustikkaa tuotiin maahan 1,9 milj. kg (v. 2013 4,2 milj. kg) ja vietiin maasta 4,0 milj. kg (v. 2013 3,2 milj. kg). Tuontimäärä laski 2,3 milj. kg. Eniten jäädetyttä mustikkaa tuotiin Ruotsista 1,1, Venäjältä 0,4 milj. kg. Tärkein vientimaa oli Kiina, 2,1 milj. kg. Määrä oli edellisvuoden suuruinen. Seuraavaksi suurimmat vientimäärät olivat Saksa 0,9, Ruotsi 0,6, Puola 0,3 ja Japani 0,1 milj. kg.

4.1.2 Lakka eli hilla

Lakkaa kasvaa luonnonvaraisilla soilla. Ojitetuilla soilla sen kasvu hiipuu ja loppuu kokonaan. Varsinkin Lapin läänissä ja myös Oulun läänissä on lakkaa tuottavia soita. Pääosa myyntiin tulevasta lakasta poimitaan Lapin läänin soilta. Muualla Suomessa lakat poimitaan omiin tarpeisiin.

Hyvinä satovuosina lakan myynnistä kertyy merkittävä poimintatulo Lapin lääniin. Lakan kilohinta on korkea. Luonnonmarjojen poimija ei maksa arvonlisäveroa (alv) myymistään marjoista. Nykyinen alv-vero on 14 %. Lakan ostaja sen sijaan maksaa arvonlisäveroa myydessään tuotteen eteenpäin. Alv-veron lisäys lakan korkeaan kilohintaan on merkittävä. Se houkuttelee poimijaa myymään lakkaa suoraan kuluttajille mm. turisteille ostoyrityksiä korkeampaan hintaan.

Lakka on arvostettu tuote. Se on hyvin C-vitamiinipitoinen ja aromikas marja. Elintarviketeollisuus käyttää lakkaa, mutta tuottaa suurimman osan lakasta ulkomailta. Lakka kuuluu myös torikaupan tuotevalikoimaan. Lakkaa myydään paljon suoraan kuluttajille kuten turisteille, ravintoloille, leipomoille ja pitopalveluyrityksille.

Vuonna 2014 lakkasato oli keskinkertainen ja vain paikoin hyvä. Myyntimääräksi saatiin 161,9 tn. Lähes kaikki myyntilakka kerättiin Lapin läänin soilta kuten muinakin vuosina. Oulun läänin alueelta tulee vain pieni osa lakkaa myyntiin. Lakka oli hyvälaatuista. Kilohintana maksettiin 12,08 euroa. Siinä oli hinnannousua 3,44 euroa/kg edellisvuoteen verrattuna. Edellisenä vuotena lakkasato oli paikoin erittäin runsas, mutta myyntilakan osuus oli silloin pienempi. Syinä lienevät edeltävät heikot satovuodet sekä

alhainen kilohinta. Hyvän sadon myötä suoramyynni kuluttajille mm. turisteille lisääntyi ja samoin kotitalouspoiminta omiin tarpeisiin sekä sukulaisille ja tuttaville. Poimintatuloa kertyi nyt yhteensä 2,0 milj. euroa. Luomulakan osuus oli merkittävä, sillä määrä oli 89,9 tn eli 56 % koko lakkamyynnistä.

Vuonna 2013 lakkasato oli paikoin erittäin runsas Lapin läänissä ja paikoin oli täysin kato. Myyntimäärä oli 145,9 tn. Kilohintana maksettiin 8,64 euroa. Hinta oli alhainen. Myyntituloa muodostui 1,3 milj. euroa. 2000-luvun paras lakan myyntivuosi oli 2001, jolloin määrä oli 358,1 tn.

Lakan tuonti- ja vientiluvut eivät selviä ulkomaankauppatilastosta.

4.1.3 Puolukka

Puolukka on kaupallisesti Suomen tärkein luonnonmarja. Määrällisesti sitä poimitaan myös eniten. Puolukan kilohinta on kolmen päämarjan alhaisin. Puolukka kestää hyvin säilytystä, eikä vaadi välitöntä jatkokäsittelyä. Elintarviketeollisuus käyttää paljon puolukkaa. Sitä viedään paljon myös ulkomaille lähinnä Keski-Euroopan maihin. Naapurimaiden kanssa käydään kauppaa sekä ostaen että myyden. Eniten tällaista kaupankäyntiä on Ruotsin kanssa. Puolukan markkinointi on hyvin riippuvainen eri maiden satotilanteesta ja siitä, minkälaiseksi sen kilohinta muodostuu kansainvälisessä kaupassa. Myös ostomäärien suuruus vaikuttaa kauppohen onnistumiseen. Puolukkaa myydään myös suoraan kuluttajille mm. suurituloisille. Lisäksi yksityiset henkilöt keräävät puolukkaa omiin tarpeisiin sekä sukulaisille ja tuttaville. Torimyynnissä puolukkaa on tarjolla syksyisin.

Puolukan sato vaihtelee eri vuosina. Parhaat sadot ovat perinteisesti Oulun ja Lapin lääneissä. Mutta viime vuosina on ollut runsaita satoja myös Itä-Suomessa sekä Länsi-Suomessa lähinnä Pohjanmaan alueella. Ostoyritysten kutsumat ulkomaalaiset poimijat osoitetaankin alueille, joissa on hyvät sadot. Ulkomaalaisten poimijoiden keräämät määrät ovat merkittäviä.

Vuonna 2014 puolukkasato oli keskimääräistä heikompi. Parhaiten puolukkaa oli tarjolla Oulun ja Lapin läänien alueilla. Sato valmistui myöhään. Puolukkakauppa ei sujunut hyvin, koska edellisen vuoden huippusatoa oli vielä ostoyritysten varastoissa. Vienti ei vetänyt odotetulla tavalla. Puolukasta oli ylitarjontaa ja suomalaisen puolukan kilohinta oli liian korkea. Puolukkaa ostettiin rajoitetusti ja myyntiin sitä tuli vain 3,0 milj. kg. Se oli 28 % edellisvuoden määrästä. Oulun läänin osuus oli 1,4 milj. kg eli lähes puolet kokonaismäärästä. Kaiken puolukan kilohinta oli 0,95. Siinä oli 21 sentin lasku edellisvuoteen verrattuna. Roskaisena ostettu puolukka maksoi 0,86 ja puhtaana ostettu 1,97 euroa/kg. Lähes 91 % myyntipuolukasta oli roskaista. Poimintatuloa puolukka kerrytti 2,8 milj. euroa. Puolukkatuloissa oli vähennystä lähes 10 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Luomupuolukan osuus kokonaismyynnistä oli 25 %.

Vuonna 2013 puolukasta saatiin paikoin erittäin runsas sato. Myyntiin sitä kerättiin peräti 10,7 milj. kg. Länsi-Suomen alueella poimittu puolukka edusti 52 % kokonaismyynnistä. Oulun läänissä oli heikko sato. Kilohintana maksettiin keskimäärin 1,16 euroa. Roskaisen puolukan hinta oli 1,14 euroa/kg ja puhtaana 1,81 euroa/kg. Roskaisena ostetun puolukan osuus kokonaismäärästä oli 98 %. Puolukka nousi poimintatuloilla mitattuna luonnonmarjakaupan ykköseksi 12,4 milj. eurolla.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan puolukkaa tuotiin maahan tuoreena 70,6 tn (v. 2013 378,2 tn). Lähes koko määrä tuotiin Ruotsista. Tuoretta puolukkaa vietiin maasta lähes 0,7 milj. kg (v. 2013 0,8 milj. kg). Melkein kaikki vietiin Ruotsiin.

Jäädetyt puolukan luvut eivät selviä ulkomaankauppatilastosta. Se kuuluu useamman tuotteen ryhmään. Tämän ryhmän kokonaistuonti oli 2,5 milj. kg (v. 2013 5,2 milj. kg). Tuontia oli mm. Ruotsista 0,3 ja Puolasta 0,7 ja Virosta 0,2 milj. kg. Ryhmän vientiä oli vastaavasti 4,3 milj. kg (v. 2013 4,9 milj. kg). Eniten vietiin Ruotsiin 1,8, Saksaan 1,3 ja Itävaltaan 0,9 milj. kg. Tämän ryhmän tuonti- ja vientiluvut voivat sisältää puolukan lisäksi mm. lakkaa, karpaloa, variksenmarjaa ja tyrniä sekä muita syötäviä hedelmiä ja pähkinöitä.

4.2 Muut luonnonmarjat

Päämarjojen lisäksi on myös muita luonnonmarjoja, joita poimitaan myyntiin vähäisiä määriä. Satomäärät vaihtelevat vuosittain ja myös myyntimäärissä on vaihtelua.

Muista luonnonmarjoista karpalo lienee tärkein. Myyntiin tuleva määrä ei kuitenkaan riitä kotimaiseen käyttöön. Elintarviketeollisuus tuottaa pääosan karpalosta ulkomailta. Variksenmarjaa riittäisi poimittavaksi, mutta sillä ei ole riittävä menekkiä. Pihlajanmarjasato oli erittäin runsas vuonna 2014. Sitä poimittiin myyntiin tavanomaista enemmän. Varastossa olevaa pihlajanmarjaa voidaan käyttää paikkaamaan katovuosien tarvetta. Marsi-tiedustelulla ei ole enää tavoitettu luonnonvaraisen tyrnin myyntiä. Syynä lienee tyrninviljelyn lisääntyminen, joka on laskenut tyrnin kilohintaa. Lisäksi luonnontyrnin myyntiä on erilaisissa tapahtumissa mm. toreilla, markkinoilla ja myyjäisissä. Mesimarjan myynti on myös vähentynyt. Sitäkin viljellään. Metsävadelma kärsi kuivuudesta ja sadosta muodostui niukka. Myyntimäärät ovat yleensäkin vähäisiä. Metsävadelma on kotitalouspoimijoiden suosiossa. Muita luonnonmarjoja ovat lisäksi juolukka ja ahomansikka.

Viljellyt marjat ovat puutarhamarjoja ja niiden myyntiluvut eivät ole mukana tässä raportissa. Viljellyistä marjoista tärkein on mansikan ohella puutarhavadelma. Niiden lisäksi viljellään pensasmustikkaa, karpaloa, tyrniä, mesimarjaa ja pihlajanmarjaa.

4.2.1 Variksenmarja eli kaarnikka

Variksenmarjaa poimitaan myyntiin Lapin ja Oulun lääneissä. Sato on vuosittain tasaisempi kuin mustikan ja puolukan. Variksenmarjan käyttö kotimaassa on vähäistä, eikä siitä ole saatu jalostettua menekkituotetta. Edellytyksiä laajempaan käyttöön olisi, sillä hyvinä vuosina marjasatoa riittäisi poimittavaksi.

Vuonna 2014 variksenmarjan myyntiä oli Marsi-tiedustelun saamien tietojen mukaan vain pieni määrä. Mustikkasatoa riitti poimittavaksi ja myyntipoiminta keskittyi paljolti siihen. Lisäksi variksenmarjan ostajat ovat vähissä.

Vuonna 2013 variksenmarjan myyntitietoja saatiin vähän eikä sitä tietoa julkaista. Variksenmarjan kilohinta on yleensä yli 1,00 euroa. Variksenmarjan paras myyntivuosi oli 2007, jolloin määräksi saatiin 422 tn.

4.2.2 Karpalo

Karpalo kasvaa suolla ja kypsyy myöhään syksyllä. Se on voimakashappoinen ja sellaisenaankin hyvin säilyvä marja. Isokarpalon marjat ovat isompia kuin tavallisen karpalon. Karpalon poiminta ajoittuu myöhäissyksyyn. Ulkomaalaiset poimijat ovat jo silloin lähteneet maasta ja poiminta jää kotimaisten poimijoiden varaan. Syyssateet saattavat vaikeuttaa suolla liikkumista. Pysyvä lumentulo lopettaa myös poiminnan. Karpalo kestää hyvin hallaa ja pakkasta. Talven jälkeen lumien sulettua voi poimia vielä käyttökelpoisia karpaloita kotitalouskäyttöön.

Elintarviketeollisuus käyttää paljon karpaloa, mutta tuottaa tarvitsemansa raaka-aineen ulkomailta. Syynä on tuontikarpalon edullisuus ja riittävä saatavuus teollisuuskäyttöön. Kotimaista karpaloa tulee myyntiin niin vähän, että se ei edes riittäisi kattamaan kotimaista tarvetta. Karpaloa käytetään monissa juomissa osaraaka-aineena.

Karpaloa myös viljellään. Suomessakin sitä on kokeiltu. Ulkomailla on suuriakin viljelmiä. Marjoja ei poimita yksitellen vaan sadonkorjuu on suurien määrien takia teollista toimintaa.

Vuonna 2014 karpalosato oli keskimääräistä heikompi. Myyntiin sitä kerättiin 11,9 tn. Tietoja saatiin kaikilta suuralueilta, mutta eniten sitä kerättiin Länsi-Suomen soilta, 7,3 tn. Karpalokilosta maksettiin 4,55 euroa. Hinnassa oli pieni korotus edelliseen vuoteen verrattuna. Karpalo tuotti poimintatuloa 54 300 euroa.

Vuonna 2013 saatiin karpalosta keskinkertainen sato. Myyntimäärä oli 16,2 tn. Karpaloita poimittiin kaikilta suuralueilta. Suurin osuus olivat peräisin Länsi-Suomesta 7,7 tn. Itä-Suomen osuus oli 6,3 tn. Kilohinnaksi muodostui 4,22 euroa. Poimintatuloa kertyi 68 300 euroa. 2000-luvun suurimmat myyntimäärät saavutettiin vuosina 2001 ja 2011. Molempina vuosina määrät ylittivät 32,0 tn.

Tullihallituksen tuonti- ja vientitilastossa ei karpalolle ole omaa nimikettä, joten karpalon tuontimäärät eivät sieltä selviä.

4.2.3 Mesimarja

Luonnonvaraista mesimarjaa kasvaa myyntiin asti Oulun ja Lapin lääneissä. Muillakin alueilla mesimarjaa kasvaa. Satomäärät ovat vähäisiä. Mesimarja on hyvänmakuinen mutta hintava marja. Mesimarjatuotteista tunnetuin lienee mesimarjalikööri. Muita tuotteita ovat hillo, hyytelö ja mehu. Korkean hinnan takia sitä käytetään useimmiten vain osaraaka-aineena antamaan hyvää makua tuotteelle.

Mesimarjaa myös viljellään. Viljelmät ovat pienehköjä. Satoaika on pitkä, sillä samanaikaisesti kasvustossa on kukkia ja kypsiä marjoja. Tämän raportin luvut koskevat vain luonnonvaraista mesimarjaa.

Vuonna 2014 mesimarjaa ostaneiden yritysten lukumäärä ei riitä tietojen julkaisemiseen. Myyntimäärä jäi vähäiseksi. Mesimarjan kilohinta vaihtelee 20 euron molemmin puolin.

Vuonna 2013 mesimarjaa tuli myyntiin yhteensä 340 kg Oulun ja Lapin lääneistä. Kilohintana maksettiin 21,59 ja poimintatuloa kertyi 7 300 euroa.

4.2.4 Pihlajanmarja

Luonnonvaraisen pihlajan sato on vuosittain satunnaista. Joinakin vuosina puiden oksat notkuvat runsaasta marjasadosta ja toisina vuosina puissa ei ole marjoja juuri lainkaan. Runsaina satovuosina yritykset ostavatkin sitä yli vuosikäytön. Siten paikataan katovuosien tarve. Pihlajanmarjoissa on makueroja karvauudessa ja makeudessa. Myyntiin kerätään makeita marjoja. Pihlajanmarjoista tehdään useimmiten hilloa, hyytelöä tai marmeladia. Pihlajanmarja sopii hyvin riistaruoerien lisäkkeeksi. Runsaan pihlajanmarjasadon innoittamana lehdissä ja tv:ssä oli paljon syksyllä erilaisia pihlajanmarjareseptejä kotikokkien kokeiltavaksi.

Pihlajaa myös viljellään. Jalostuksella saadaan pihlajasta muokattua paremmin elintarvikettä käyttöön soveltuvia lajikkeita. Lisäksi viljelmillä voidaan parantaa kasvuolosuhteita sekä suorittaa helpommin toimenpiteitä sadon turvaamiseksi.

Vuonna 2014 oli erittäin runsas pihlajanmarjasato koko maassa. Myyntiin sitä kerättiin yhteensä 68,6 tn. Eniten pihlajanmarjaa kerättiin Oulun läänistä, 33,5 tn. Lähes samaan määrään ylsi Länsi-Suomi, 32,3 tn. Itä-Suomen osuus oli 2,7 tn. Pihlajanmarjasta maksettiin keskimäärin 0,83 euroa/kg. Poimintatuloksi saatiin 57 100 euroa.

Vuosi 2013 oli pihlajanmarjalla katovuosi, eikä silloin saatu yhtään myyntitietoa. Samanlaisia katovuosia on 2000-luvulla ollut useita. Vuosina 2002 ja 2006 pihlajanmarjan myyntimäärät ylittivät 50 tonnin rajan.

4.2.5 Tyrni

Luonnonvaraisen tyrnin myyntitiedot ovat kokonaan loppuneet. Pääsiallisin syy siihen on, että tyrniä on alettu viljellä. Viljelyn lisääntyessä tyrnin saatavuus on parantunut ja samalla hinnat ovat laskeneet. Luonnontyrnin poiminta ei enää kannata. Jo aiemminkin tyrnin myyntitietoja on ollut hankala saada. Myynti kohdistuu pääosin suoraan kuluttajille. Kokonaisia tyrnimarjoja tai tyrnimehua on tarjolla useimmiten erilaisissa tapahtumissa markkinoilla, messuilla, myyjäisissä sekä toreilla. Elintarviketeollisuus käyttää myös ulkomaista tyrniä.

Suomessa luonnonvaraista tyrniä kasvaa Pohjanlahden rannikkoalueella sekä Ahvenanmaalla. Pensaat ovat piikkisiä ja hankalasti poimittavia. Syysmyöhällä kypsyvät marjat poimitaan joko kokonaisina tai puristamalla ne mehuksi. Tyrni on maultaan voimakkaan happoinen sisältämänsä suuren C-vitamiinimäärän ansiosta.

Luonnonvaraisen tyrnin poimintaa puristamalla rajoittaa ympäristöministeriön asetus. Sen mukaan Länsi-Suomen ympäristökeskuksen alueella saa kerätä tyrniä puristamalla syyskuun puolivälistä lähtien. Alue ulottuu Kristiinankaupungista Himangalle. Alueen eteläpuolella puristaminen on sallittua ympäristöministeriön antaman säädöksen mukaan lokakuun alusta lähtien. Asetus ei rajoita käsin poimintaa eikä viljeltyä tyrniä.

Viimeisimmät tyrnin myyntiluvut on saatu vuosina 2006 ja 2007. Vuonna 2007 määrä oli vain 100 kg ja vuonna 2006 5,9 tn. 2000-luvun suurin myyntimäärä oli 19,1 tn. Tosin luku saattoi sisältää myös viljeltyä tyrniä. Tämän raportin luvut on laskettu kokonaisina tyrnimarjoina.

4.2.6 Metsävadelma

Metsävadelma on pioneerikasvi, joka valtaa alaa heti metsänhakkuiden ja metsäpalojen jälkeen, jos olosuhteet ovat muuten otollisia. Vadelma on kaksivuotinen. Marjat kasvavat vasta toisena vuotena. Metsävadelma vaatii runsaasti valoa ja niinpä metsien uudistusaloilla vadelma väistyy nopeasti muiden kasvien ja puuntaimien vallatessa alueen. Metsävadelman myyntipoiminta on vähäistä. Se pilaantuu nopeasti ja marjan ulkonäkö kärsii liasta käsittelystä ja tuoresäilytyksestä. Kotitarvepoimijat sen sijaan keräävät mielellään aromikasta metsävadelmaa omaan käyttöön. Nopea säilöntä tai pakastus takaavat hyvän laadun. Lisäarvoa metsävadelmalle tuottaa sen käyttö tuoreena, jolloin vitamiinit ovat tallella. Pakastetut marjat ovat tuoreen veroisia.

Puutarhavadelmaa on jo pitkään viljelty. Kotimainen puutarhavadelma myydään pääasiassa tuoreena kaupoissa ja toreilla. Elintarviketeollisuus käyttää paljon puutarhavadelmaa, mutta tuottaa sen pääasiassa ulkomailta. Ulkomaisen puutarhavadelman hinta ja saatavuus selittävät teollisuuskäytön laajuuden. Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) kehottaa kuluttajia kuumentamaan ulkomailta tuodun puutarhavadelman vatsatautivaaran estämiseksi.

Vuonna 2014 ei saatu yhtään metsävadelman myyntitietoa. Metsävadelman sadolle kesän kuivuus ja helle olivat liikaa. Kasvustot kuivuivat ja sato jäi niukaksi. Kylmä kesäkuu viivästytti kukintaa ja vähäinen sato kypsyi normaalia myöhemmin.

Vuonna 2013 metsävadelmaa kerättiin myyntiin 110 kg. Pääosa metsävadelmasta poimittiin Itä-Suomen alueelta. Kilohintana maksettiin 6,45 euroa. Myyntituloa kertyi 700 euroa. Metsävadelman paras myyntivuosi oli 2009, jolloin määrä oli yli 1,7 tn.

4.2.7 Juolukka

Juolukka kasvaa metsässä kosteilla paikoilla. Marja muistuttaa väriltään mustikkaa, mutta on kookkaampi. Maku on mieto. Aiemmin sitä on poimittu pieniä määriä myyntiin. Viimeisin myyntitieto on vuodelta 2000. Määrä oli silloin 2 200 kg.

4.3 Luonnonsienet

Luonnonsienisato kärsi kuivuudesta ja helteistä. Sienisadosta muodostui keskimäärin heikko. Valopilkkuna oli herkkutatatin lyhytaikainen erittäin runsas esiintyminen. Herkkutatatin myyntipöiminta on keskittynyt perinteisesti Itä-Suomeen ja sielläkin lähinnä Pohjois-Karjalaan. Kesällä 2014 herkkutattia esiintyi monin paikoin ympäri Suomea. Herkkutatatin kehitystä on syytä seurata, sillä se pilaantuu nopeasti. Matoisuus lisääntyy ja samalla myyntikelpoisuus vähenee. Muita myyntiin tulevia sieniä ovat: keväinen korvasieni, kantarelli, haapa-, kangas- ja karvarousku sekä suppilovahvero ja mustatorvisieni.

Ylivoimaisesti tärkein kaupallinen merkitys on herkkutatilla. Myyntiin kerätyt määrät saattavat olla hyvinä satovuosina suuria. Myyntitilanteessa sienillä on laatuluokat ja kilohinta määräytyy sen mukaisesti. Herkkutatatti on hyvä vientisieni. Lähes kaikki herkkutatit viedäänkin ulkomaille Etelä- ja Keski-Eurooppaan. Suurin osa herkkutateista päätyy Italian markkinoille. Rouskut ovat tärkeitä suolasieniä. Kantarelli ja suppilovahvero ovat varsinkin kotitalouspoimijoiden suosiossa hyvinä ruokasieninä. Niitä näkee myös toripöydillä pitkin syksyä. Korvasienen myrkyllisyys rajoittaa sen käyttöä. Sieniä myydään myös jonkin verran suoraan kuluttajille ja suurtalouksiin.

Myyntiin sienet tulevat useimmiten tuoreina. Lähes kaikki rouskut ovat ryöpättäviä sieniä. Niitä tulee myyntiin sekä tuoreina, keitettyinä tai keitetty-suolattuina. Tämän tilaston sienet on laskettu tuoresieninä. Muuntokerroin on 1,3. Jotkut sienet soveltuvat hyvin kuivaukseen. Kuivattu sienikilo vastaa n. 10 kg tuoresientä.

Aiempi kauppasienirekisteri sisälsi 23 sientä. Vuonna 2012 tuli voimaan uusi elintarvikkeita koskeva asetus, joka koskee myös sienikauppaa. Elintarvikeeturvallisuusvirasto (Evira) ylläpitää ohjeellista luetteloa kauppakelpoisista sienistä. Listalla on tällä hetkellä sama määrä suositeltavia ruokasieniä. Niiden lisäksi on lukuisasti muita syötäväksi kelpavia sieniä, joita voidaan nyt myydä. Vastuuta on lisätty poimijalle ja myyjälle, että myynnissä olevat ruokasienet ovat turvallisia eikä niitä sekoiteta myrkkysieniin. Ruokasienten lisäksi luonnossa on paljon syötäväksi kelpaamattomia ja myrkyllisiä sieniä.

4.3.1 Korvasieni

Korvasieni aloittaa sienikauden kevät-kesällä. Se on yleinen sieni koko Suomessa. Korvasieni suosii maastoja, joissa maan pintaa on rikottu lähiaikoina, esim. hakkuuaukiot, lastauspaikat, tienvieret ja ojan reunat. Sitä tapaa parhaiten hiekkapohjaisilla metsämailla. Korvasienen poimukseen pintaan jää herkästi hiekkaa. Korvasienen ostajaryityksiä on vähän. Sadon valmistumisen aikaan ei tule muita keräilytuotteita myyntiin. Niinpä korvasientä myydään myös suoraan kuluttajille ja ravintoloille. Toripöydillä näkee myös tuoretta korvasientä myynnissä.

Korvasieni on tuoreena erittäin myrkyllinen. Vuoden 2012 aikana tuli voimaan uusi elintarvikkeita koskeva asetus, joka koskee myös korvasientä. Evira on laatinut korvasienelle ohjeet. Myytäväksi tarkoitetuissa korvasienipakkauksissa ja irtomyynnissä pitää olla sienien myrkyllisyyttä koskevat merkinnät ja käsittelyohjeet. Oikea käsittely on tärkeää. Tottuneet korvasienen käyttäjät pitävät sitä herkkuruokana. Uudet käyttäjät suhtautuvat varoen korvasienen käyttöön.

Vuonna 2014 korvasienisato oli paikoin keskinkertainen. Myyntiin sitä kerättiin 9,0 tn. Tietoja saatiin kaikilta alueilta, mutta eniten sitä kerättiin Lapin läänin metsistä. Korvasienikilo maksoi keskimäärin 2,12 euroa. Poimintatuloa kertyi 19 000 euroa.

Vuonna 2013 oli keskimääräistä heikompi korvasienisato. Myyntimääräksi saatiin 2,6 tn. Korvasienestä maksettiin 2,45 euroa/kg ja poimintatuloksi saatiin 6 300 euroa. Korvasienen myyntimäärät ovat laskeneet viime vuosina. 2000-luvun paras myyntitulo saavutettiin vuonna 2000, silloin sientä myytiin 50,2 tn.

4.3.2 Keltavahvero eli kantarelli

Kantarellin esiintymisalue ulottuu Oulun läänin alueelle saakka. Sen tunnistaa helposti keltaisesta väristä. Kantarelli kasvaa sekametsissä ja on koivun seuralainen. Kasvukausi saattaa venyä pitkälle myöhäissyksyyn. Se on erinomainen ruokasieni. Kantarelli on monikäyttöinen sieni, jota voi myös kuivata. Kantarelli on kotitalouspoimijoiden suosikkisieni. Sitä kerätään paljon omiin tarpeisiin, sukulaisille ja tuttaville. Kantarellia myydään myös suoraan kuluttajille, suurkeittiöille ja ravintoloille. Toripöydillä kantarellia näkee paljon kesällä. Eteläisen sijainnin takia virolaiset kantarellit ehtivät sinne ensiksi.

Vuonna 2014 kantarellisato jäi heikoksi kuivuuden ja helteiden takia. Satoaika jäi myös lyhyeksi. Myyntiin sitä poimittiin 10,3 tn. Suurimmat määrät kerättiin Itä-Suomen ja Etelä-Suomen metsistä. Kantarellikilosta maksettiin 6,38 euroa. Hinta oli hieman edellisvuotta korkeampi. Kantarelli tulee myyntiin yleensä tuoreena. Poimintatuloa kertyi 65 600 euroa.

Vuonna 2013 kantarellin kasvua häiritsi kuivuus. Sato jäi heikoksi. Myyntimääräksi saatiin 10,5 tn. Pääosa kantarelleista poimittiin Itä-Suomesta. Kilohintana maksettiin 6,17 euroa ja poimintatuloa kantarellilla kerrytti 65 000 euroa. 2000-luvun paras kantarellin myyntivuosi oli 2009. Määrä oli silloin 29,2 tn.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan tuoretta/jäähdytettyä kantarellia tuotiin maahan 47,9 tn (v. 2013 71,1 tn). Tuonti Virosta oli 20,5 tn ja Liettuasta 0,9, Ruotsista 0,8 ja Puolasta 0,7 tn. Kantarellivientiä ei juuri ollut.

4.3.3 Herkkutatti

Herkkutatti on kaupallisesti tärkein luonnonsieni. Se on myös määrällisesti eniten myyntiin kerätty sieni. Huippuvuosina määrät ovat olleet huomattavan suuria. Herkkutatista lisäse, että se on hyvä vientisieni. Suurin osa myyntiin tulleesta sienestä viedään Etelä- ja Keski-Euroopan markkinoille lähinnä Italiaan. Kotimaan käyttö on jäänyt vähemmälle, mutta sen arvostus on lisääntynyt suomalaisessakin ruokapöydässä. Herkkutatista on totuttu keräämään myyntiin varsinkin Itä-Suomessa ja siellä perinteisesti Pohjois-Karjalassa. Herkkutatista kasvua kannattaa seurata tarkoin, sillä madot valtaavat sen nopeasti ja pilaantumisen myötä laatu heikkenee. Myyntitilanteessa herkkutatilla on laatuluokitus. Ensimmäisen luokan herkkutatista maksetaan hyvä hinta verrattuna huonoimman laatuluokan tattiin. Tosin ensimmäisen luokan herkkutatit ovat niitä pienimpiä, joten kilomääräkin jää yleensä pieneksi. Jo poimitut herkkutatit pilaantuvat nopeasti, joten pikainen jäähdytys/pakastus ovat tarpeen.

Vuonna 2014 herkkutatista tuli paikoin erittäin runsas sato, mutta satokausi oli lyhytaikainen. Herkkutatista esiintyi lähes koko Suomen alueella. Myös eteläisen Suomen metsissä oli runsaasti herkkutatista, mutta siellä ei juuri ole järjestäytyneitä ostotoimintaa. Kotitaloudet sen sijaan poimivat herkkutatista omiin pakastimiin. Myyntiin herkkutatista kerättiin 369,1 tn. Myyntitietoja saatiin kaikilta suuralueilta, mutta enin osa poimittiin Itä-Suomen metsistä. Herkkutatista kilohinta oli kaikki laatuluokat huomioiden keskimäärin 2,58 euroa, Siinä oli 19 snt laskua edelliseen vuoteen verrattuna. Poimintatuloa herkkutatista kerrytti 951 100 euroa.

Vuonna 2013 herkkutatistasato oli keskinkertainen. Myyntiin sitä kerättiin 238,2 tn. Lähes koko määrä poimittiin Itä-Suomessa. Kilohintana maksettiin 2,77 euroa ja poimintatuloa saatiin 659 400 euroa. 2000-

luvun paras herkkutatatin myyntivuosi oli 2003, silloin määrä oli 1,2 milj. kg. Hyvä tulos oli myös vuoden 2007 määrä, 747,8 tn.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan tuoreen/jäähdytetyn tatin tuontia oli 1,0 tn vuonna 2014. Tuontimaat olivat Ruotsi ja Viro. Vuonna 2013 tatteja tuotiin maahan yhteensä 1,8 tn Virosta ja Latviasta. Tatteja vietiin maasta 31,4 tn (v. 2013 50,9 tn). Italiaan herkkutateista päätyi 20,2 ja Saksaan 11,2 tn.

Jäädetyllä tatilla ei ole omaa nimikettä, joten herkkutatitiedot eivät selviä tilastosta. Ne kuuluvat ryhmään muut sienet, jonka kokonaisvientimäärä oli 267,8 tn (v. 2013 138,5 tn). Tämän ryhmän sienistä vietiin Italiaan 208,9 ja Bulgariaan 55,0 tn. Tämän ryhmän sienet ovat todennäköisesti herkkutattia.

4.3.4 Haaparousku

Haaparousku on eniten myyntiin tuleva rousku. Se on erinomainen ruokasieni, joka sopii hyvin suolasieneksi. Suolasieneistä tehty sienisalaatti tunnetaan juhlaruokana suomalaisessa ruokapöydässä. Haaparouskun luontainen kirpeys häviää keitettäessä. Haaparousku suosii kosteita, vanhoja havumetsiä. Hyvinä satovuosina haaparouskut kasvavat isompina ryhminä. Melko kookkaana sienenä kori täyttyy nopeasti. Haaparouskuja tavataan kahdenlaisia. Toinen on tummavyöhykkeinen ja toinen vaaleampi, limainen ja laakea nimeltään kalvashaaparousku. Molemmat ovat hyviä ruokasieniä. Haaparouskun lisäksi rouskuperheeseen kuuluu useita muita rouskuja, jotka ovat hyviä ruokasieniä. Aivan kaikkia ei tarvitse edes ryöpätä.

Vuonna 2014 haaparouskun sato oli keskimääräistä heikompi. Sato oli myöhäinen. Myyntiin sitä kerättiin 53,5 tn. Pääosa haaparouskusta poimittiin Itä-Suomen metsistä. Haaparousku tulee myyntiin yleensä keitettynä tai keitetty-suolattuna. Tuoreeksi lasketusta sienikilosta maksettiin 1,62 euroa. Poimintatuloksi muodostui 86 500 euroa.

Vuonna 2013 haaparouskusato oli heikko. Myyntimäärä jäi 22,4 tn. Lähes kaikki kerättiin Itä-Suomesta. Kilo hintana maksettiin 1,84 euroa. Poimintatuloa saatiin 41 100 euroa. Haaparouskun paras myyntivuosi 2000-luvulla oli 2003, silloin määrä oli 304,4 tn.

4.3.5 Kangasrousku

Kangasrousku on yleinen sieni suomalaisissa metsissä. Se on runsassatoinen. Satokausi alkaa usein jo heinäkuussa ja venyy pitkälle syksyyn. Maku on kirpeän mausteinen. Kangasrousku on ryöpättävä sieni ja usein siitä tehdään suolasiientä. Kangasrousku soveltuu myös etikäsäilykkeisiin.

Vuonna 2014 kangasrouskusato oli heikko. Kuivuus häiritsi myös sen kasvua. Myyntiin kangasrouskua kerättiin 28,0 tn. Itä-Suomen osuus kangasrouskukiloista oli 15,6 ja Länsi-Suomen osuus 12,4 tn. Rouskujen tapaan kangasrousku tulee myyntiin keitetty-suolattuna. Tuoreeksi lasketun kangasrouskun kilohinta oli keskimäärin 1,61 euroa. Poimintatuloa siitä saatiin 45 000 euroa.

Vuonna 2013 kangasrouskua tuli myyntiin melkein sama määrä 28,2 tn. Silloin enin osa myyntimäärästä poimittiin Länsi-Suomen metsistä. Kilo sieniä maksoi 1,74 euroa ja poimintatuloa kertyi 49 100 euroa. 2000-luvulla paras myyntivuosi oli 2003, silloin määrä oli 139,4 tn.

4.3.6 Karvarousku

Karvarousku on yleinen sieni koko maassa. Sen lakki on karvapintainen ja väri nuorena vaalean punainen, joka vanhemmiten muuttuu ruskehtavaksi. Karvarousku on helppo tunnistaa. Kuten useimmat rouskut, on karvarouskukin ryöpättävä sieni. Siitä tehdään suolasientä joko yksinään tai sekasienenä.

Vuonna 2014 karvarouskua poimittiin myyntiin yhteensä 427 kg Itä- ja Länsi-Suomen alueilta. Vuosittain myyntiin poimitut määrät ovat pieniä ja usein sitä ei tule myyntiin lainkaan. Karvarouskun arvostus on vähäisempää kuin haapa- ja kangarouskun. Tuoreen karvarouskukilon hinta oli 1,37 euroa. Myyntiin se tulee rouskujen tapaan useimmiten keitetty-suolattuna. Poimintatuloa kertyi 580 euroa.

Vuonna 2013 karvarouskua ei tullut myyntiin kiloakaan. 2000-luvun paras myyntitulos saavutettiin vuonna 2003, jolloin määrä oli 1 740 kg.

4.3.7 Suppilovahvero

Suppilovahvero on myöhäissyksyn sieni, joka kasvaa vasta ensimmäisten hallaöiden jälkeen. Kasvukausi saattaa venyä pitkälle syksyyn. Se ei ole arka halloille ja pakkaselle. Hyvinä satovuosina suppilovahvero saattaa esiintyä runsaina esiintyminä. Se suosii kosteita paikkoja ja niinpä sitä löytää parhaiten sammaleisista havumetsistä. Suppilovahvero oli aiemmin eteläisen Suomen sieni, mutta nyt sitä tavataan jo Oulun läänissä saakka. Suppilovahvero on helppo tunnistaa. Ohutmaltoisena ja onttojalkaisena sitä on helppo kuivata.

Vuonna 2014 suppilovahveron kasvua haittasi kuivuus. Satokausi alkoi myöhään ja sadosta muodostui keskinkertainen. Myyntiin sitä kerättiin 19,1 tn. Suurin osa myyntimäärästä poimittiin Länsi-Suomen metsistä, 17,8 tn. Sienikilosta maksettiin 3,47 euroa. Poimintatuloa kertyi 66 300 euroa. Kotitaloudet keräävät suppilovahveroa runsaasti omiin tarpeisiinsa. Toripöydillä näkee myös syksyisin suppilovahveroa myynnissä. Suppilovahveron pitkä kasvukausi innostaa ulkoilua harrastavia sieniretkelle metsään.

Vuonna 2013 suppilovahverosato oli heikko. Myyntimäärä oli 7,5 tn. Pääosa poimittiin Länsi-Suomen alueella. Kilohintana maksettiin 3,88 euroa ja poimintatuloa muodostui 29 200 euroa. 2000-luvun paras vuosi oli 2001, silloin myyntimäärä oli 91,4 tn.

4.3.8 Mustatorvisieni

Mustatorvisientä löytyy parhaiten valoisista, sammal pohjaisista metsistä. Sientä ei kuitenkaan esiinny kaikkina vuosina. Mustatorvisieni on hyvä ruokasieni. Ruoanvalmistuksessa haittapuolena on sen tumma väri. Ohutmaltoisena sienenä sitä on helppo kuivata.

Vuonna 2014 mustatorvisientä tuli myyntiin vain pieni määrä Itä-Suomen alueelta. Kasvuajan kuivuus lienee eniten verottanut satoa.

Vuonna 2013 kerättiin mustatorvisientä myyntiin vain 45 kg Itä-Suomen metsistä. Kilohintana maksettiin 8,37 euroa ja poimintatuloa saatiin 377 euroa. Eniten mustatorvisientä on tullut myyntiin vuonna 2003. Silloin määrä oli 2 300 kg.

4.3.9 Muut sienet

Suomen metsissä kasvaa runsaasti erilaisia sieniä. Osa niistä on hyviä ruokasieniä, osa syötäviä, osa syötäväksi kelpaamattomia ja osa myrkyllisiä. Tekstissä nimeltä mainittuja ruokasieniä tulee myyntiin, joten niillä on kaupallista merkitystä. Niiden lisäksi on monia muita suositeltavia ruokasieniä. Marsi-tiedustelussa

on saatu satunnaisesti myyntitietoja mm. lampaankäävästä, kangastatista, vaaleasta orakkaasta, keltavalmuskasta, leppärouskusta, huhtasienestä, erilaisista haperoista ja matsutakesta.

Sienten tuntemus on tärkeää. Kannattaa kerätä vain varmasti tunnistettuja sieniä ja jättää metsään vähänkin epäilyttävät sienet. Vuonna 2012 tuli voimaan uusi elintarvikkeita koskeva asetus, joka koskee mm. sienikauppaa. Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) ylläpitää ohjeellista luetteloa kauppakelpoisista sienistä. (aiemmin kauppasienirekisteri). Näitä suositeltavia ruokasieniä on luettelossa tällä hetkellä kaikkiaan 23 ja lisäksi viljelty ruokasienet.

Vuonna 2014 ei myyntiin tullut ns. muita sieniä. Kuivuus ja helle haittasivat sienten kasvua ja monen sienen sato oli heikko. Kotitaloudet keräävät paljon ns. suositeltavia ruokasieniä omiin tarpeisiinsa. Lisäksi he poimivat muita syötäväksi kelpaavia sieniä oman tuntemuksensa mukaan. Sieniä käytetään ruoanvalmistuksessa tuoreena, keitettynä ja paistettuna. Säilöntätavat ovat suolaus, pakastus ja kuivaus.

4.4 Viljelty sienet

Herkkusieni, siitakesieni ja osterivinokas ovat Suomessa yleisimmin viljeltyjä sieniä. Ylivoimaisesti eniten kaupallista merkitystä on herkkusienellä. Kotimaisen tuotannon lisäksi herkkusientä tuodaan paljon maahan tuoreena, pakasteina ja erilaisina säilykkeinä.

Tiken, Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen puutarhatilaston tietojen mukaan viljeltyjen sienten tuotanto on ollut 1,5-2,1 milj. kg ajanjaksolla 2005-2013. Tietosuojasyistä kaikkia tuotekohtaisia lukuja ei julkaista.

Taulukko 1. Viljeltyjen sienten tuotanto, 1 000 kg

Tuote	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Herkkusieni	1 862,6	1 824,7	1 710,7	
Osterivinokas	25,2	*)	**)	1,5	15,4	...	
Siitakesieni	166,0	186,4	260,3	216,2	159,4	205,6	
Muut sienet	-	5,1	-	-	
Yhteensä	2 053,8	2 016,2	1 971,0	1 812,1	1 645,4	1 668,1	...	1 458,4	
Herkkusienten tuonti yht.	3 178	3 125	3 446	3 325	3 389	3 671	3 592	3 638	3 661

*) osterivinokas sisältyy muihin sieniin

**) osterivinokas sisältyy herkkusienilukuun

Lähde: Tike, Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus
Tullihallitus, ulkomaankauppatilasto

4.5 Luomuluonnonmarjat ja -sienet

Sertifioituja luomukeruualueita on eniten Lapin ja Oulun lääneissä. Itä-Suomessa ja Länsi-Suomessa niitä on vähän. Lapin läänin alueella sertifioidut luomukeruualueet lisääntyivät vuonna 2013. Nyt kokonaispinta-ala on siellä 9 milj. hehtaaria. Luomukeruualueeksi hyväksytään alueet, jossa ei ole käytetty viimeisten kolmen vuoden aikana kemiallisia lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Luomusäädöksissä on muitakin ehtoja, jotka edellyttävät valvontaa. Poimija ei juuri hyödy luomuna myytyjen marjojen hinnassa. Ostaja ja jalostaja saavat siitä lisäarvoa markkinoidessaan tuotetta eteenpäin luomuna.

Marsi-tiedustelussa luomuluonnonmarjojen ja -sienten myyntimääriä on kysytty vuodesta 2000 lähtien. Niiden osuus on ollut vähäinen. Luomuluonnonsienistä ei ole saatu yhtään tietoa. Vuonna 2014 kaikista myyntiin tulleista luomumarjoista kerättiin Lapin läänistä 67 % ja Oulun läänistä 33 %. Vuonna 2014 eniten kerättiin luomumustikkaa, 3,0 milj. kg. Luomun osuus oli 52 % koko mustikkamyynnistä. Kilohintana maksettiin 1,67 euroa. Hinta oli hieman kaiken mustikan hintaa alempi. Poimintatuloa kertyi 5,1 milj. euroa. Luomupuolukkaa kerättiin myyntiin 759,3 tn. Sen osuus koko puolukkamäärästä oli 25 %. Kilohintana maksettiin 0,83 euroa. Se oli kaiken puolukan hintaa 12 snt alempi. Poimintatuloa saatiin 0,6 milj. euroa. Luomulakan myyntiä oli 89,9 tn verran. Osuus koko lakkamäärästä oli 56 %. Kilohintana maksettiin 11,76 euroa. Se oli 32 snt kaiken lakan hintaa alempi. Luomulakasta kertyi tuloa 1,1 milj. euroa.

Vuonna 2013 luomumustikkaa tuli myyntiin yli 0,8, puolukkaa vajaa 0,8 milj. kg ja lakkaa 4,6 tn. Luomumustikan osuus oli 17 % luomupuolukan 7 % ja luomulakan 3 % tuotteiden kokonaismäärästä. Kaikkien kolmen kilohinta oli alhaisempi kuin tuotteen koko myynnin keskihinta.

Taulukko 2. Luomuluonnonmarjojen kauppaantulo vuosina 2009-2014

Luonnonmarjat	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MUSTIKKA						
- kauppaantulo, kg	836 881	1 035 762	667 452	870 386	856 337	3 044 394
- kilohinta, euroa/kg	1,33	1,62	2,19	1,68	1,40	1,67
- poimintatulo, euroa	1 114 119	1 681 825	1 464 500	1 459 895	1 198 872	5 081 842
PUOLUKKA						
- kauppaantulo, kg	590 734	1 232 191	2 092 473	501 062	757 153	759 342
- kilohinta, euroa/kg	1,02	1,28	1,53	1,30	1,06	0,83
- poimintatulo, euroa	600 755	1 571 239	3 192 388	651 136	799 056	631 756
LAKKA						
- kauppaantulo, kg	1 789	1 340	129	14 350	4 619	89 876
- kilohinta, euroa/kg	8,31	8,87	10,00	12,05	8,50	11,76
- poimintatulo, euroa	14 875	11 888	1 290	172 900	39 262	1 056 634
VARIKSENMARJA						
- kauppaantulo, kg	32 063	-
- kilohinta, euroa/kg	0,98	-
- poimintatulo, euroa	31 294	-
KARPALO						
- kauppaantulo, kg	-	...	-	...	-	-
- kilohinta, euroa/kg	-	...	-	...	-	-
- poimintatulo, euroa	-	...	-	...	-	-

...) vähäinen määrä/tietoa ei julkisteta

4.6 Kotimaisten ja ulkomaalaisten poimijoiden poimintaosuus

Vuodesta 2011 lähtien on Marsi-tiedustelussa kysytty kotimaisten ja ulkomaalaisten poimijoiden poimintaosuutta sekä kokonaismarjamääristä että –sienimääristä. Marjayritykset ovat kutsuneet ulkomaalaisia poimijoita jo muutamia vuosia satokauden aikaiseen marjanpoimintaan. Poimijoiden lukumäärä on useampi tuhat. Suurin osa poimijoista on thaimaalaisia, mutta osa tulee myös Itä-Euroopasta, Baltian maista, Venäjältä ja Ukrainasta. Viisumilla he saavat työskennellä maassa enintään kolme kuukautta. EU-maista tulevat voivat ilman viisumia oleskella maassa enintään kolme kuukautta. Viisumitta tulevia omatoimimatkailijoita on jonkun verran myös luonnonmarjojen poimijoina.

Kotimaisin voimin luonnonmarjojen myyntipoiminta jäisi vähäiseksi. Poimijat ikääntyvät ja nuoria on vaikea saada mukaan. Poiminnan kannattavuus ja muut ansiomahdollisuudet ratkaisevat kiinnostuksen. Hyvä sato saattaa innostaa uusia poimijoita satunnaisesti keräämään marjoja myyntiin. Keski-ikäiset ovat usein perheellisiä, jotka poimivat ansiotyönsä ohella omiin tarpeisiinsa sekä sukulaisille ja tuttaville. Ulkomaalaisten poimijoiden avulla marjojen myyntimäärät ovat suurentuneet merkittävästi. Talteenotto paranee, eikä metsiin jää niin paljon pilaantumaa marjoja. Luonnonsienet poimitaan lähes yksinomaan kotimaisin poimijavoimin.

Ensimmäisten vuosien aikana ulkomaalaisia poimijoita oli vain Lapin ja Oulun läänien alueilla. Nykyään vuosittaiset satomäärät ratkaisevat. Ulkomaalaiset poimijat on helppo osoittaa ryhminä alueille, jossa on hyvä sato ja riittävästi poimittavaa. Lapin ja Oulun läänien alueella on eniten luomualueita, joten sieltä poimituilla marjoilla on myös lisäarvoa yrityksille.

Vuonna 2014 ulkomaalaisten poimijoiden keräämät luonnonmarjat edustivat 78 % osuutta kokonaismääristä. Lapin läänin luonnonmarjoista ulkomaalaiset poimijat keräsivät jopa 90 %. Vuonna 2013 vastaava koko maan luku oli 79 %. Luonnonsienillä ulkomaalaisten poimijoiden keräämä osuus kokonaismääristä oli 4 % vuonna 2014 ja 2 % vuonna 2013.

Ulkomaalaisiksi poimijoiksi lasketaan satokauden ajaksi Suomeen tulleet poimijat, mutta ei Suomessa vakituisesti asuvia ulkomaalaisia.

Taulukko 3a. Kotimaisten ja ulkomaalaisten poimijoiden poimima osuus koko myyntimäärästä vuonna 2014, %

Tuote	Lappi	Oulu+ Kainuu	Itä-Suomi	Länsi- Suomi	Koko maa
2014	%	%	%	%	%
LUONNONMARJAT					
Kotimaiset poimijat	10	27	27	67	21
Ulkomaalaiset poimijat	90	73	60	32	78
Ei vastattu	-	0,03	13	1	1
Yhteensä	100	100	100	100	100
Kokonaismäärä, kg (kaikki)	4 146 140	3 839 883	620 390	483 557	9 089 970
<u>Vain vastanneet:</u>					
Kotimaiset poimijat	10	26	30	68	21
Ulkomaalaiset poimijat	90	74	70	32	79
Yhteensä	100	100	100	100	100
Kokonaismäärä, kg(v. vast.)	4 146 140	3 838 383	538 956	480 317	9 003 796
LUONNONSIENET					
Kotimaiset poimijat	100	95	90	88	90
Ulkomaalaiset poimijat	-	5	4	3	4
Ei vastattu	-	-	6	9	6
Yhteensä	100	100	100	100	100
Kokonaismäärä, kg (kaikki)	22 846	35 400	327 047	104 102	489 395
<u>Vain vastanneet:</u>					
Kotimaiset poimijat	100	95	95	97	96
Ulkomaalaiset poimijat	-	5	5	3	4
Yhteensä	100	100	100	100	100
Kokonaismäärä, kg(v. vast.)	22 846	35 400	308 963	95 070	462 279

Taulukko 3b. Kotimaisten ja ulkomaalaisten poimijoiden poimima osuus koko myyntimäärästä vuonna 2013, %

Tuote	Lappi	Oulu+ Kainuu	Itä-Suomi	Länsi- Suomi	Koko maa
2013	%	%	%	%	%
LUONNONMARJAT					
Kotimaiset poimijat	14	16	6	16	15
Ulkomaalaiset poimijat	54	34	77	50	55
Ei vastattu	32	50	17	34	30
Yhteensä	100	100	100	100	100
Kokonaismäärä, kg (kaikki)	3 242 798	2 283 156	4 108 787	6 333 086	15 967 827
<u>Vain vastanneet:</u>					
Kotimaiset poimijat	21	33	14	25	21
Ulkomaalaiset poimijat	79	67	86	75	79
Kokonaismäärä, kg(v. vast.)	2 211 722	1 150 226	3 664 741	4 186 487	11 213 176
LUONNONSIENET					
Kotimaiset poimijat	...	96	92	87	91
Ulkomaalaiset poimijat	...	4	2	1	2
Ei vastattu	...	-	6	12	7
Yhteensä	...	100	100	100	100
Kokonaismäärä, kg (kaikki)	...	7 235	264 303	37 104	309 354
<u>Vain vastanneet:</u>					
Kotimaiset poimijat	...	96	98	99	98
Ulkomaalaiset poimijat	...	4	2	1	2
Kokonaismäärä, kg(v. vast.)	...	7 235	248 403	32 420	288 770

4.7 Luonnonmarjojen ja -sienten varastointituki

Luonnonmarjoille ja -sienille on maksettu varastointitukea vuodesta 1997 lähtien. Tuen tarkoituksena on edistää kotimaisten marjojen ja sienten talteenottoa ja hyödyntämistä. Vuodesta 1997 lähtien tukea on maksettu ainoastaan pohjoisen tuen alueella poimituista ja varastoiduista luonnonmarjoista ja -sienistä.

Varastoidulle lakalle maksetaan tukea enintään 34 snt/kg, muille luonnonmarjoille 10 snt/kg ja luonnonsienille 42 snt/kg.

Vuonna 2014 varastointitukea maksettiin luonnonmarja- ja sieniyritysten hakemusten mukaan yhteensä 846 518 euroa. Erittäin runsaan puolukkasadon (v. 2013) jälkeen varastot olivat lähes puolet suuremmat kuin edellisenä vuotena. Hakemuksia tuli 21 yritykseltä. Varastoissa olevia hyväksytyjä tuotekiloja oli yhteensä 8,32 milj. kg. Luonnonmarjoista puolukkaa oli varastoissa 6,29 milj. kg, mikä oli yli kolminkertainen määrä verrattuna edelliseen vuoteen. Mustikkavarastot olivat 1,92 milj. kg, mikä oli lähes edellisvuoden suuruinen. Lakkaa oli varastoissa 0,05, variksenmarjaa 0,04 ja mesimarjaa 0,01 milj. kg. Lisäksi varastoissa oli vähäiset määrät karpaloa ja tyrniä. Sientä oli varastoituna vain 0,01 milj. kg.

Vuonna 2013 varastointitukea maksettiin vastaavasti 443 373 euroa. Hakemuksia oli silloin 17. Varastoissa oli hyväksytyjä tuotekiloja yhteensä 4,23 milj. kg. Luonnonmarjoista mustikkaa ja puolukkaa oli molempia 2,0 milj. kg. Variksenmarjaa oli varastoissa 0,07, pihlajanmarjaa ja lakkaa molempia 0,02 milj. kg. Varastoissa oli myös pieniä määriä karpaloa ja tyrniä. Sienivarastot olivat vain 0,01 milj. kg.

Taulukko 4. Varastointituen jako vuosina 2003-2014 (enintään euroa/kg)

Tuote	2003-2014 euroa/kg
Puolukka	0,10
Mustikka	0,10
Pihlajanmarja	0,10
Karpalo	0,10
Lakka	0,34
Tyrni	0,10
Juolukka	0,10
Metsävadelma	0,10
Tatit	0,42
Kantarelli	0,42
Rouskut	0,42
Korvasieni	0,42

4.8 Luonnonmarjojen tuonti ja vienti

Tuoreiden luonnonmarjojen tuonti- ja vientitietoja saadaan tuotekohtaisesti vain mustikasta ja puolukasta. Jäädetyistä luonnonmarjoista on vain mustikalla oma nimike. Muut luonnonmarjat kuten esim. jäädetytty puolukka ja karpalo kuuluvat useamman marjan muodostaman tuotenimikkeen ryhmään. Tuonti- ja vientiluvut on tilastoitu kalenterivuositain ja saattavat sisältää edellisen satovuoden määriä. Mustikan ja puolukan maakohtaisia tuonti- ja vientilukuja on käsitelty ko. tuotetta koskevissa kappaleissa.

Raportin lopussa on Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston tuonti- ja vientilukuja koskeva taulukko vuosilta 2005-2014. Vuoden 2013 tuontilukuihin on tehty joitakin korjauksia.

Taulukko 5. Tuonti ja vienti vuosina 2014 ja 2013

Luonnonmarjat

(Huom. ne luonnonmarjat, joilla on oma nimike)

Tuote	Tuonti	Tuonti	Vienti	Vienti
2014	1 000 kg	1 000 €	1 000 kg	1 000 €
Tuoremustikka	257,0	1 552,4	1 041,0	2 219,3
Jäädetytty mustikka (ilman sokeria)	1 931,1	5 303,9	4 006,1	10 683,0
Tuorepuolukka	70,6	242,1	701,8	898,0

Tuote	Tuonti	Tuonti	Vienti	Vienti
2013	1 000 kg	1 000 €	1 000 kg	1 000 €
Tuoremustikka	1 048,9	2 694,4	758,2	1 409,0
Jäädetytty mustikka (ilman sokeria)	4 204,7	9 290,8	3 210,7	10 548,9
Tuorepuolukka	378,2	639,6	760,9	1 187,4

Lähde: Tullihallitus, ulkomaankauppatilasto

5 Poimintatulot yhteensä sekä tulojen jakautuminen suuralueittain

Luonnonmarjoista mustikka, puolukka ja lakka ovat marjakaupan päämarjat. Vuonna 2014 saatiin mustikasta keskimäärin runsas, puolukasta keskinkertainen osin heikko ja lakasta keskinkertainen ja paikoin hyvä sato. Ulkomaalaisten poimijoiden suuri joukko edesauttoi päämarjojen talteenottoa. Heidät ohjataan ryhminä alueille, jossa on hyvät sadot. Tällä satokaudella Lapin ja Oulun lääneissä oli parhaat mustikkasadot. Suurin osa lakoista poimitaan perinteisesti Lapin läänin soilta. Puolukkaa kerättiin eniten Oulun ja Lapin lääneistä. Sertifioituja luomukeruualueita on eniten Lapin ja Oulun läänien alueella. Niinpä luomuehdot täyttäviä luonnonmarjoja poimittiin huomattavasti aikaisempia vuosia enemmän. Luomumustikan ja -lakan osuus oli yli 50 % näiden tuotteiden kokonaismyynnistä.

Vuonna 2014 kerättyjen luonnonmarjojen poimintatulo oli yhteensä 14,9 milj. euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 6,3 milj. euroa. Mustikan osuus oli 10,0, puolukan 2,8 ja lakan 2,0 milj. euroa. Muiden luonnonmarjojen myynti oli vähäistä, 119 000 euroa. Pihlajanmarjasato oli erittäin runsas. Lisäksi saatiin tietoa karpalon, variksenmarjan, ja mesimarjan myynneistä. Lapin läänin alueella kerättyjen luonnonmarjojen poimintatulot olivat 7,8 ja Oulun läänin 5,3 milj. euroa. Vuoden 2013 poimintatulot olivat yhteensä 21,3 milj. euroa. Silloin eniten poimintatuloja kertyi Länsi-Suomen alueella poimituista marjoista, 7,4 milj. euroa. Lapin läänin ja Itä-Suomen alueen marjoista saatiin molemmista 5,5 milj. euron tulot. Oulun läänissä tulot jäivät heikon sadon takia 3,0 milj. euroon.

Luonnonsienisato oli keskinkertaista heikompi vuonna 2014. Ainoastaan herkkutatit lyhytaikainen mutta paikoin erittäin runsas sato paransi myyntitulosta. Eniten herkkutatit kerättiin myyntiin perinteisesti Itä-Suomen alueelta, mutta kaikilta muiltakin alueilta saatiin myyntitietoja. Suolasienenä käytettävien rouskujen sato jäi keskimääräistä heikommaksi. Kantarellisato oli heikko ja suppilovahverosato keskinkertainen. Sienisadon kehitystä haittaisi eniten kuivuus. Ulkomaalaiset poimijat keräsivät vain vähän luonnonsientä myyntiin.

Vuonna 2014 saatiin luonnonsienistä poimintatuloa yhteensä 1,2 milj. euroa. Herkkutatit tulot olivat 951 100 euroa, mikä oli 77 % koko luonnonsienten poimintatuloista. Myyntiin tulleista rouskuista kertyi 132 200 euroa. Kantarellin sekä suppilovahveron poimintatulot ylittivät 65 000 euroa. Korvasientä tuli myyntiin vajaan 20 000 euron arvosta. Itä-Suomen osuus luonnonsienten poimintatulosta oli 782 500 euroa eli 63 %. Vuonna 2013 luonnonsienisato oli heikko. Syynä oli silloinkin kuivuus. Poimintatuloa kertyi yhteensä 850 400 euroa. Eniten tuloja kerrytti herkkutatit, 659 400 euroa. Rouskutulot olivat 90 200 euroa. Kantarellin, suppilovahveron, korvasienen ja mustatorvisienen yhteiseksi tuloksi muodostui 100 800 euroa. Itä-Suomessa kerättyjen luonnonsienten osuus oli 85 % kokonaistuloista.

Luonnonmarjojen ja -luonnonsienten yhteinen poimintatulo oli 16,2 milj. euroa vuonna 2014. Alueittain poimintatulot muodostuivat seuraavasti: Lapin lääni 49 %, Oulun lääni 33 %, Itä-Suomi 12 % ja Länsi-Suomi 6 %. Vastaava luku oli vuonna 2013 22,1 milj. euroa. Silloin poimintatulojen jako oli: Länsi-Suomi 34 %, Itä-Suomi 28 %, Lapin lääni 24 % ja Oulun lääni 14 %.

Poimintatulojen määrässä mustikka (10,0 milj. euroa) vei voiton, puolukka (2,8 milj. euroa) tuli toiseksi ja kolmannen sijan vei lakka (2,0 milj. euroa). Herkkutatit sijoittui neljänneksi 1,0 milj. eurolla. Vuoden 2013 vastaava poimintatulovoittaja oli ylivoimaisesti puolukka 12,4 milj. eurolla. Vuonna 2014 yksittäisen

tuotteen aluekohtaisessa tarkastelussa suurimmat mustikkatulot olivat Lapin läänissä, 5,0 milj. euroa. Toisen sijan saavutti Oulun läänin mustikkatulot, 4,0 milj. eurolla.

Taulukko 6. Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulojen jakautuminen suuralueittain vuosina 1977-2014 (nimellisin hinnoin)

Vuosi	Poimintatulot milj. euroa	Lappi %	Oulu+ Kainuu %	Itä-Suomi %	Länsi- Suomi %	Yhteensä %
1977	12,3	15	30	24	31	100
1978	8,1	10	32	31	27	100
1979	8,7	21	43	26	10	100
1980	10,1	20	44	28	8	100
1981	6,6	15	14	40	31	100
1982	9,4	29	64	6	1	100
1983	15,7	44	44	10	2	100
1984	5,9	21	27	16	36	100
1985	10,7	40	35	20	5	100
1986	8,3	21	46	23	10	100
1987	8,2	17	32	27	24	100
1988	16,3	36	38	18	7	100
1989	10,2	25	52	17	6	100
1990	9,9	46	28	15	11	100
1991	14,1	26	36	19	19	100
1992	8,7	25	29	22	24	100
1993	5,1	60	7	11	22	100
1994	23,9	33	44	8	15	100
1995	10,6	27	48	13	12	100
1996	9,5	28	38	14	20	100
1997	11,7	23	50	20	7	100
1998	11,0	20	40	25	15	100
1999	6,6	37	39	10	14	100
2000	8,9	30	32	29	9	100
2001	10,2	37	32	21	10	100
2002	6,2	35	31	18	16	100
2003	11,8	21	29	34	16	100
2004	6,2	52	23	11	14	100
2005	12,9	35	46	8	11	100
2006	12,4	29	53	10	8	100
2007	14,4	41	35	12	12	100
2008	10,8	38	32	20	10	100
2009	10,6	39	29	19	13	100
2010	16,7	41	23	13	23	100
2011	23,6	13	42	15	30	100
2012	26,0	20	25	51	4	100
2013	22,1	24	14	28	34	100
2014	16,2	49	33	12	6	100

Taulukko 7. Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot (nimellisin hinnoin) vuosina 1977-2014 sekä prosenttiosuudet

Vuosi	Luonnonmarjojen poimintatulot		Luonnonsienten poimintatulot		Yhteensä 1 000 euroa
	1 000 euroa	%	1 000 euroa	%	
1977	12 159	99	121	1	12 280
1978	7 704	95	436	5	8 140
1979	8 421	97	289	3	8 710
1980	9 714	97	322	3	10 036
1981	5 933	90	665	10	6 598
1982	8 953	96	413	4	9 366
1983	15 044	96	641	4	15 685
1984	5 315	90	562	10	5 877
1985	9 235	86	1 444	14	10 679
1986	7 513	91	739	9	8 252
1987	7 061	87	1 094	13	8 155
1988	14 347	88	1 959	12	16 306
1989	9 551	94	627	6	10 178
1990	8 758	88	1 144	12	9 902
1991	12 371	88	1 727	12	14 098
1992	7 681	88	1 009	12	8 690
1993	4 578	90	519	10	5 097
1994	22 920	96	996	4	23 916
1995	9 877	93	715	7	10 592
1996	8 772	93	688	7	9 460
1997	10 547	90	1 178	10	11 725
1998	8 713	79	2 292	11	11 005
1999	6 301	95	316	5	6 617
2000	6 456	98	2 414	2	8 870
2001	8 115	91	2 084	9	10 199
2002	5 477	89	710	11	6 187
2003	7 487	63	4 320	37	11 807
2004	5 327	86	903	14	6 230
2005	11 862	92	1 019	8	12 881
2006	11 104	90	1 262	10	12 366
2007	13 315	92	1 108	8	14 423
2008	8 768	81	1 993	19	10 761
2009	8 670	82	1 955	18	10 624
2010	13 919	83	2 751	17	16 670
2011	21 676	92	1 963	8	23 640
2012	25 321	98	630	2	25 951
2013	21 294	96	850	4	22 144
2014	14 948	92	1 234	8	16 182

Luonnonmarjat: 1977-85 mukana vain mustikka, puolukka ja lakka. 1986 lähtien lisäksi pihlajanmarja, tyrni, variksenmarja, karpalo ja mesimarja. Tuomenmarja (1988-90), katajanmarja (1989-96), juolukka (1995) ja metsävadelma (2007)

Luonnonsienet: 1977-85 mukana kantarelli, tatit, rouskut. 1986 lähtien lisäksi korvasieni ja suppilovahvero. Vuodesta 1988 on mukana mustatorvisieni. Muut sienet (lampaankääpä, orakas, punikkittatti, kangastatti, keltavalmuska, huhtasieni, leppärousku, tuoksuvalmuska eli matsutake ja kehnäsieni)

Taulukko 8. Kauppaantulleiden luonnonmarjojen ja -sienten määrät vuosina 2009-2014, kg

Tuote	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Luonnonmarjat						
Mustikka	3 015 422	2 779 877	3 102 401	6 816 835	5 008 210	5 866 328
Puolukka	3 678 245	6 057 168	8 528 775	8 667 820	10 746 385	2 980 879
Lakka	73 758	152 151	100 364	112 048	145 920	161 855
Pihlajanmarja	6 089	0	0	147	0	68 580
Variksenmarja	32 903	98 395	...	44 100
Karpalo	10 962	8 754	32 438	9 184	16 197	11 918
Mesimarja	932	266	1 072	951	339	...
Tyrni	...	0	0	0	0	0
Metsävadelma	1 739	236	87	0	110	0
Juolukka	0	0	0	0	0	0
Luonnonsienet						
Keltavahvero	29 194	4 727	19 063	17 334	10 521	10 283
Herkkutatit	354 284	747 482	336 986	135 664	238 166	369 127
Haapalousku	113 886	7 418	204 487	24 887	22 359	53 503
Kangasrousku	38 537	91 077	80 048	24 705	28 169	27 971
Karvarousku	1 432	...	768	0	0	427
Suppilovahvero	28 275	2 654	33 054	8 997	7 524	19 082
Korvasieni	23 417	1 169	18 551	13 799	2 570	8 972
Mustatorvisieni	326	...	221	121	45	...
Muut sienet	...	659	...	0	0	0

6 Laatuseloste

Tilastotietojen relevanssi

Marsi 2014 –julkaisun tilastot kuvaavat luonnonmarjojen ja –sienten kauppantulomääriä vuosittain. Ennen vuotta 2007 julkaisuissa on ollut tiedot myös puutarhamarjoista. Koska Marsi-tutkimusta tehdään otantapohjalta niin tutkimuksella ei saavuteta koko kauppantullutta määrää, mutta se kuvaa hyvin vuosittaista satovaihtelua. Määrien lisäksi tutkimuksen tuloksena saadaan tuotekohtaiset kilohinnat sekä poimintatulot. Tilastosta selviävät tiedot koko maan tasolla ja alueittain, jossa Suomi on jaettu neljään osaan. Alueet ovat Lapin lääni, Oulun lääni, Itä-Suomi ja Länsi-Suomi. Rajat noudattavat maaseutukeskusrajoja, poikkeuksena Keski-Pohjanmaa, joka kuuluu kokonaan Länsi-Suomeen. Marja- ja sienialan yritykset ilmoittavat kauppantulotiedot alueittain sen mukaan, missä marjat ja sienet on poimittu.

Marsi-tutkimuksen tilastot ovat julkisia ja kaikkien tiedoista kiinnostuneiden käytettävissä. Marsi 2005 –raportti julkaistiin Tiken (Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen) julkaisusarjassa. Vuonna 2006 Marsi-raportti siirtyi julkaistavaksi Maa- ja metsätalousministeriön kotisivuilla. Vuodesta 2012 lähtien Marsi-raportti julkaistaan Maaseutuviraston (MAVI) kotisivuilla. Aikaisempina vuosina tilastoja on käytetty mm. luonnontuotealan päätöksenteon pohjana ja hallintoon sekä tutkimus- ja hanketoimintaan. Lisäksi tietoja on käytetty neuvontaan ja opetukseen (keruutuotekoulutus, metsäalan koulut). Kesäaikana tietoja on käytetty osana luonnontuotealan tiedottamista.

Marsi-tutkimuksen tiedot kerättiin Suomen Gallup Elintarviketiedon toimesta marja- ja sienialan yrityksiltä. Tutkimus tehtiin ensimmäisen kerran vuonna 1977 saman yrityksen edeltäjän Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen toimesta.

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tutkimuksen otanta perustuu aikaisempina vuosina mukana olleiden marja- ja sienikauppaa harjoittavien yritysten antamiin tietoihin. Otokseen pyritään saamaan tärkeimmät marjojen ja sienten ostajat. Otosta täydennetään vuosittain, koska sekä yritysten toiminnassa että satomäärissä tapahtuu muutoksia ja vaihtelua. Merkittävää ostotoimintaa harjoittavien yritysten etsinnässä on käytetty apuna mm. Arktiset Aromit ry:n laatimaa kunnittaista ostajaluetteloa. Puhelinkyselyn yhteydessä selviää myös uusia alan toimijoita.

Mukanaoleville yrityksille lähetetään kyselylomake kirjeitse. Myöhemmin aloitetaan puhelinkysely niiltä, jotka eivät ole kyselylomaketta palauttaneet. Lähes kaikki otannassa mukana olevat tavoitetaan kyselyn aikana. Lisäotanta tehdään puhelinkyselyinä.

Julkaistujen tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Otannan pohjana ovat marja- ja sienialan yritykset, jotka ovat aiemmin olleet mukana kyselyssä. Otantaa täydennetään vuosittain puhelinkyselyllä. Marsi- tutkimuksen kattavuus vaihtelee tuotekohtaisesti. Tutkimus on otantapohjainen ja vastaaminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Lisäksi vuosittaiset vaihtelut satomäärissä vaikuttavat yritysten kiinnostukseen ja ostotoiminnan laajuuteen.

Tutkimusaineistosta pyritään poistamaan päällekkäisyydet, koska esim. marja- ja sienierät voivat siirtyä ostajalta toiselle ja näin lukuihin saattaa tulla päällekkäisyyksiä. Samalla kun määrät tuplaantuvat niin hintoihin tulee ostajan palkkio ja alv. Tilaston hinnat ovat ilman alv:a ja ostajan palkkiota.

Useimmilla tuotteilla on järjestäytyntä ostotoimintaa, mutta esim. luonnontyrnin markkinointi on niin erikoistunutta, että sitä on vaikea tavoittaa.

Puuttuvia hintatietoja on korvattu alueellisilla keskihinnoilla. Oulun ja Lapin lääneissä ei kaikilta ostajilta ole saatu tuotekohtaisia tietoja, koska on riittänyt tieto siitä, kenelle tuotteet on myyty eteenpäin. Tämä poikkeus on voitu tehdä siinä tapauksessa, että tiedot ovat sisältyneet tiettyjen ostoyritysten yhteislukuihin. Edellyttäen, että kyseinen ostoyritys on antanut hintatiedot ilman alv:a ja ostopalkkiota. Tuotteina on ollut useimmiten vain mustikka ja puolukka. Suurimmat ostoyritykset saattavat edustaa kymmeniä alihankkijoita.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Satovuotta 2014 koskeva kirjekysely lähetettiin yrityksille syyskuussa ja tiedot olivat koossa helmikuun alussa 2015. Marjojen ja sienten ostotoiminta on pääosin päättynyt vuoden loppuun mennessä. Marsi-raportti ilmestyy vuosittain maaliskuussa.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Marsi 2014 –raportti julkaistaan Maaseutuviraston kotisivuilla. Raportti on suomenkielinen ja sisältää erilaisia aikasarjoja. Aikasarjat ovat eripituisia ja vanhimmat aikasarjat ovat vuodesta 1977. Vuodesta 2007 lähtien Marsi-raportti ei enää sisällä puutarhamarjatietoja ja aikasarjat on korvattu uudella aikasarjalla.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastojen tietosisältö on pysynyt lähes samana ensimmäisestä tutkimusvuodesta lähtien. Tuotekohtaisista muutoksista on maininta kyseisen taulukon kohdalla.

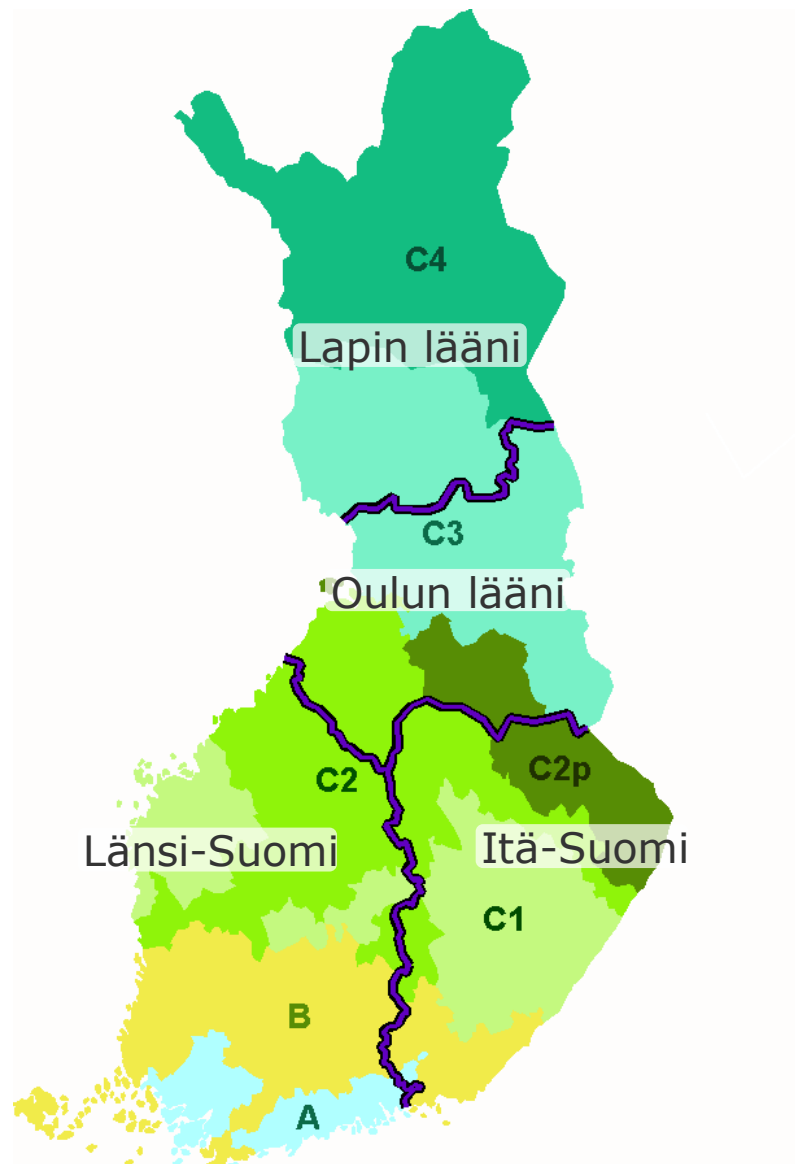
Käsitteitä ja määritelmiä

Symbolit

- .. Tietoa ei ole saatu
- ... Tietoa ei julkisteta
- e Ennakkotieto

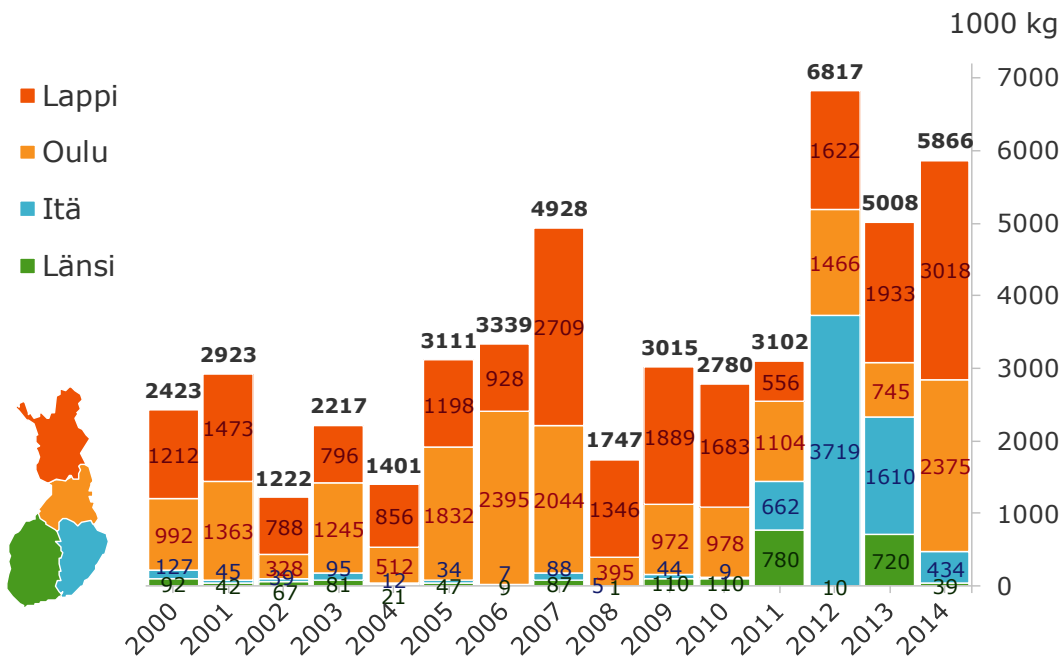
Kuva 1

Marsi-suuralueet ja EU-tukialueet

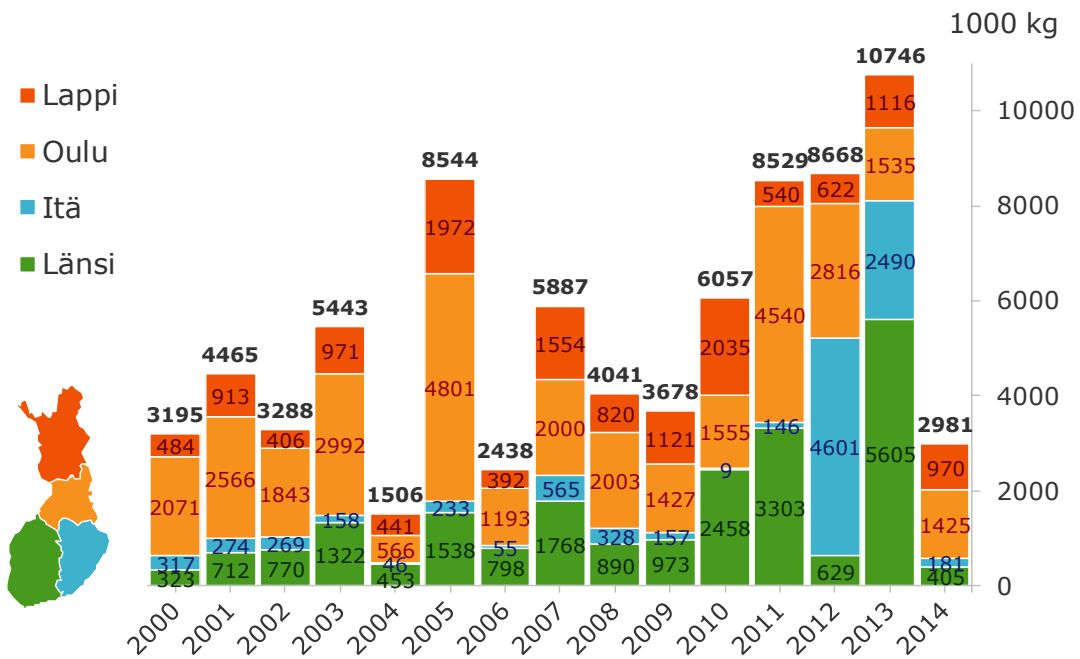

Kuva 2

Mustikan kauppaantulomäärät 2000-2014

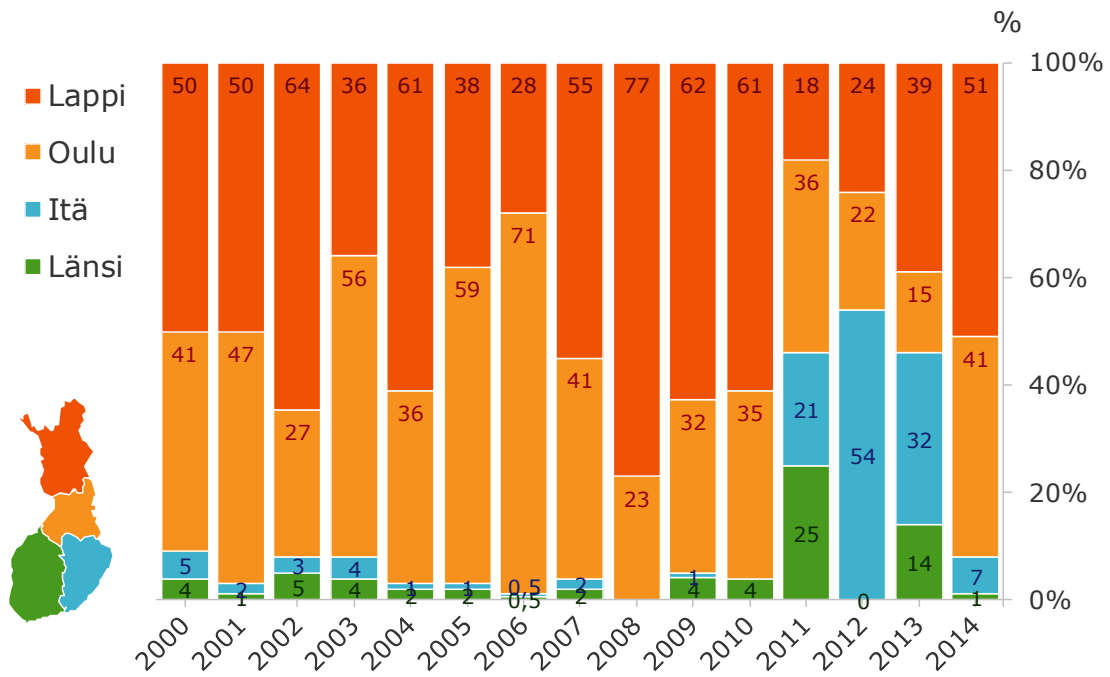

Puolukan kauppaantulomäärät 2000-2014

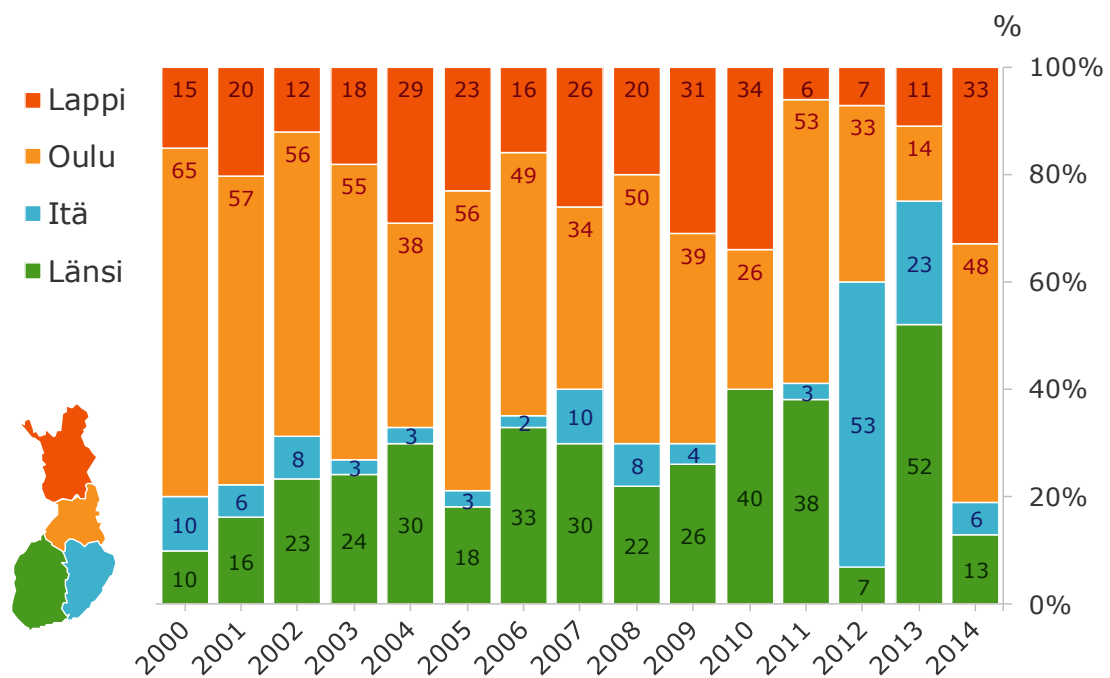

Kuva 3

Mustikan kauppaantulomäärät 2000-2014

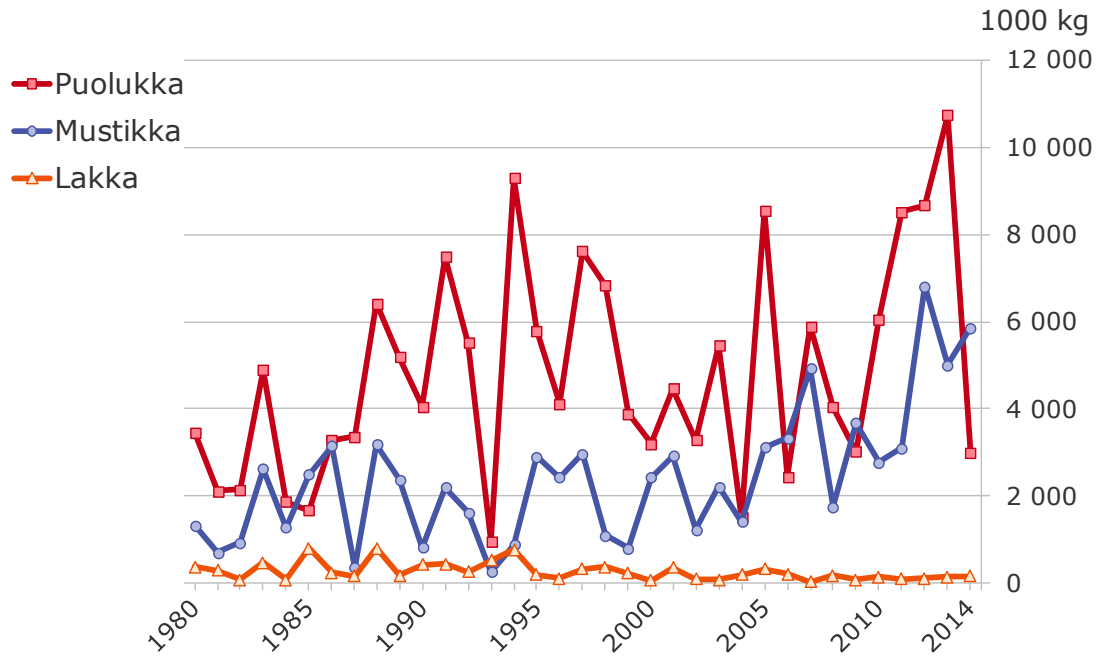

Puolukan kauppaantulomäärät 2000-2014

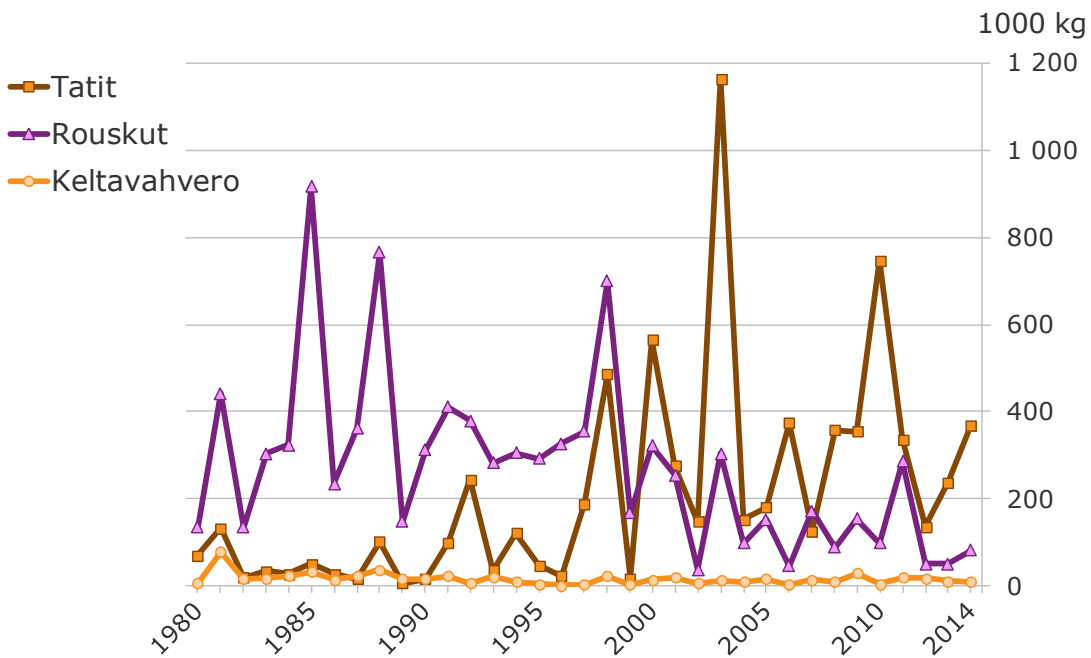

Kuva 4

Luonnonmarjojen kauppantulomäärät 1980-2014

Luonnonsientien kauppantulomäärät 1980-2014

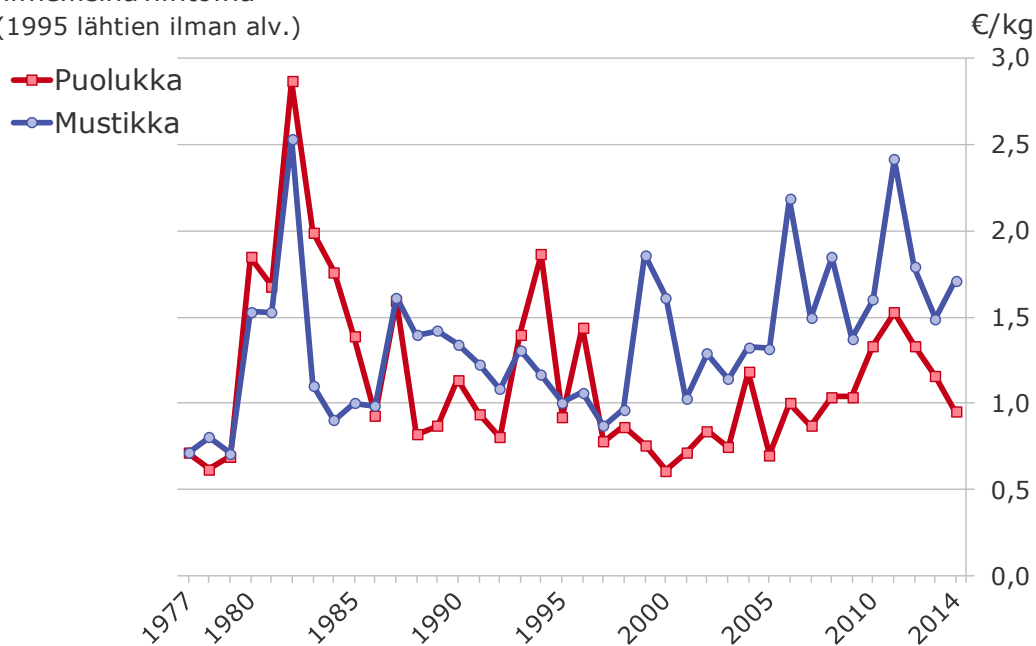

Kuva 5

Mustikan ja puolukan painotetut hinnat 1977-2014

nimellisinä hintoina

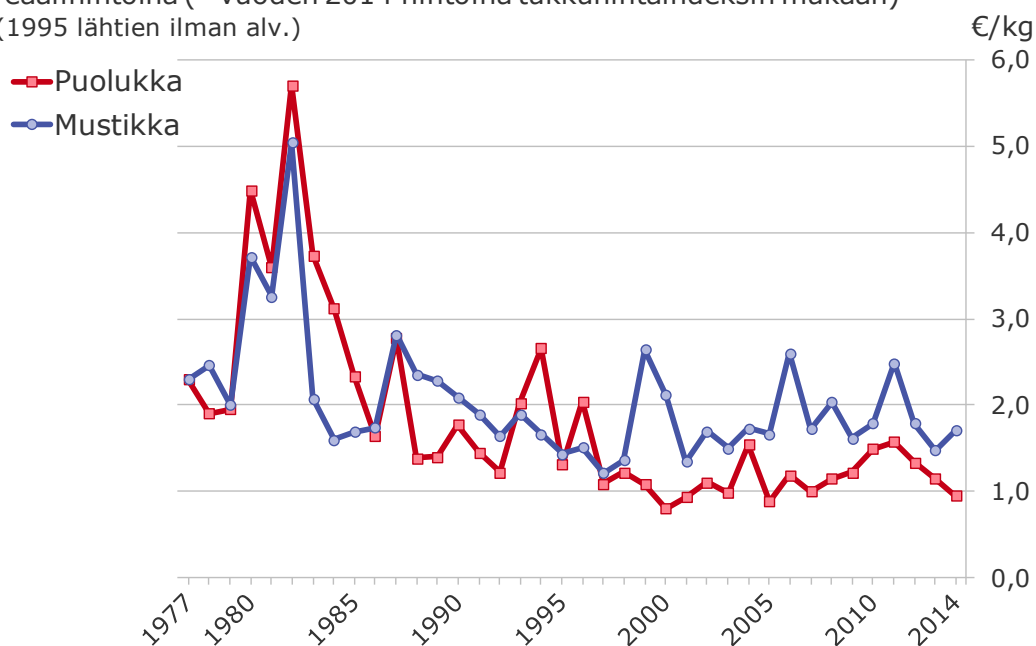
(1995 lähtien ilman alv.)

Mustikan ja puolukan keskihinnat 1977-2014

reaalihintoina (=vuoden 2014 hintoina tukkuhintaaindeksin mukaan)

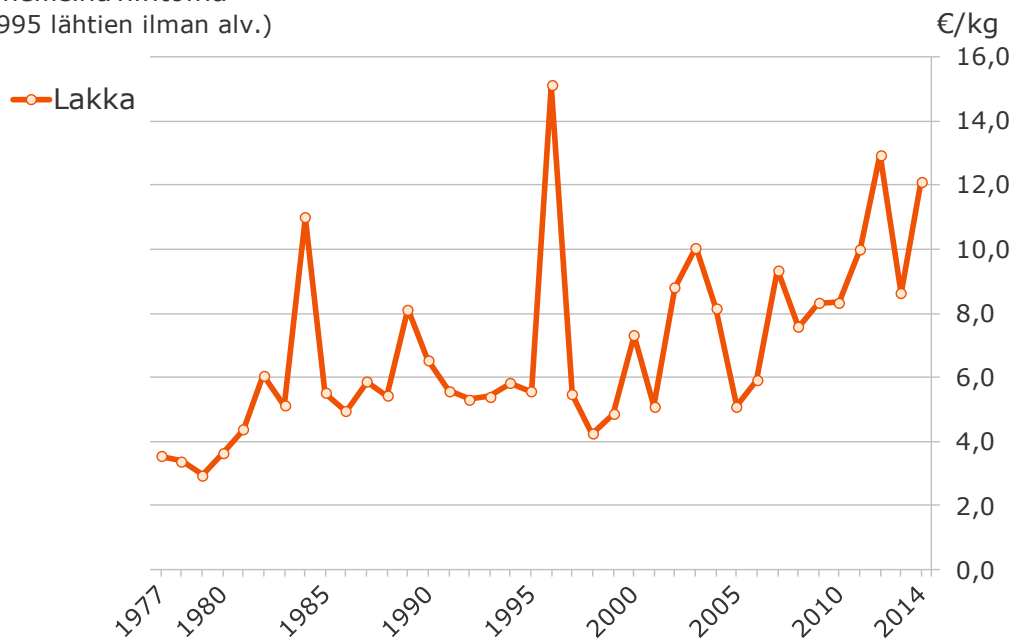
(1995 lähtien ilman alv.)

Kuva 6

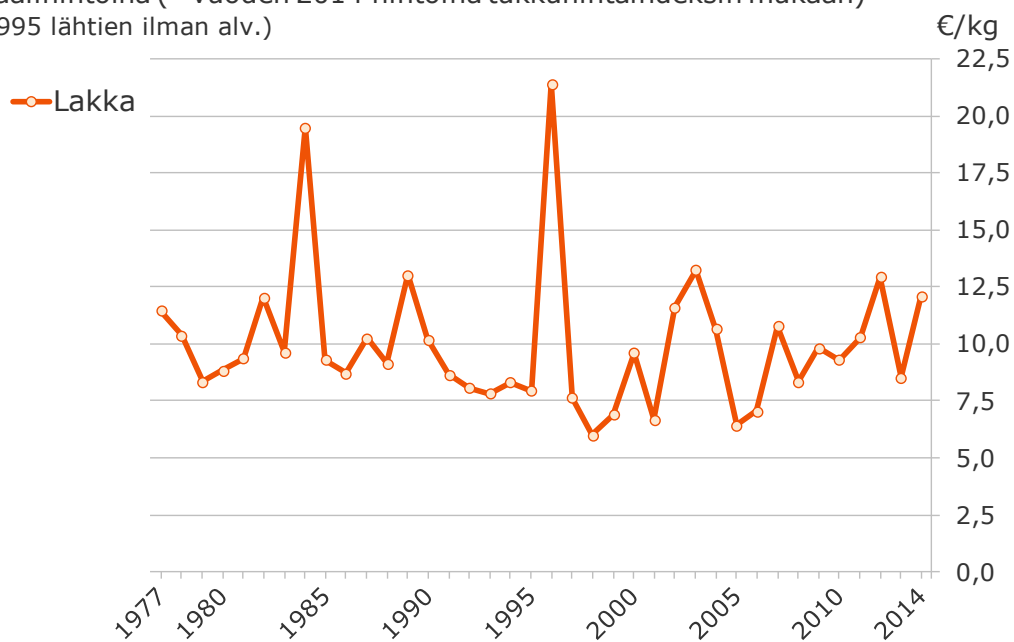
Lakan painotettu hinta 1977-2014

nimellisinä hintoina
(1995 lähtien ilman alv.)

Lakan keskihinta 1977-2014

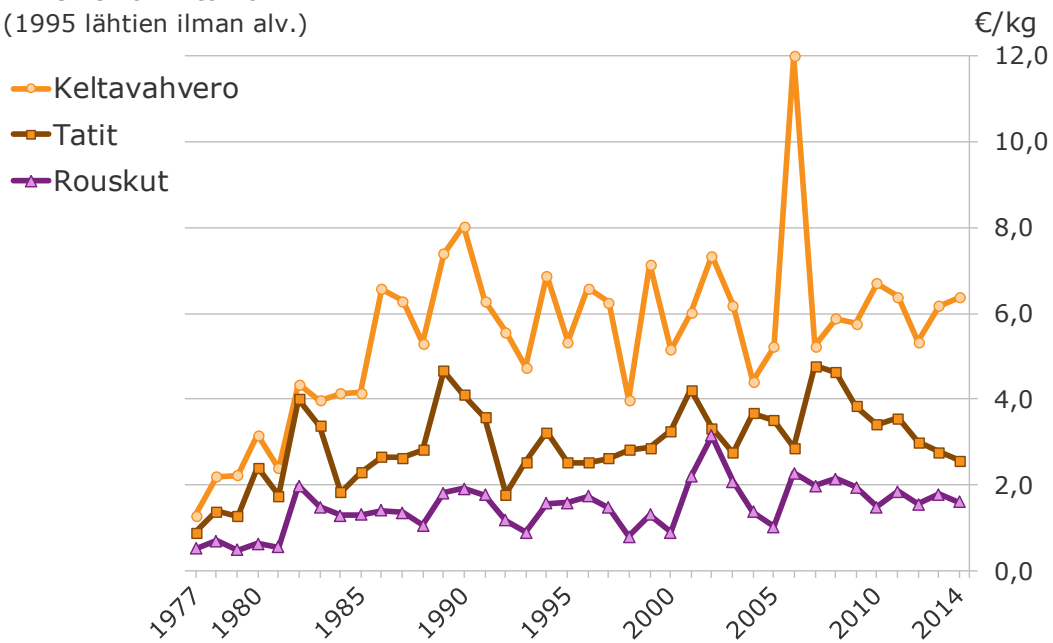
reaalihintoina (=vuoden 2014 hintoina tukkuhintaindeksin mukaan)
(1995 lähtien ilman alv.)

Kuva 7

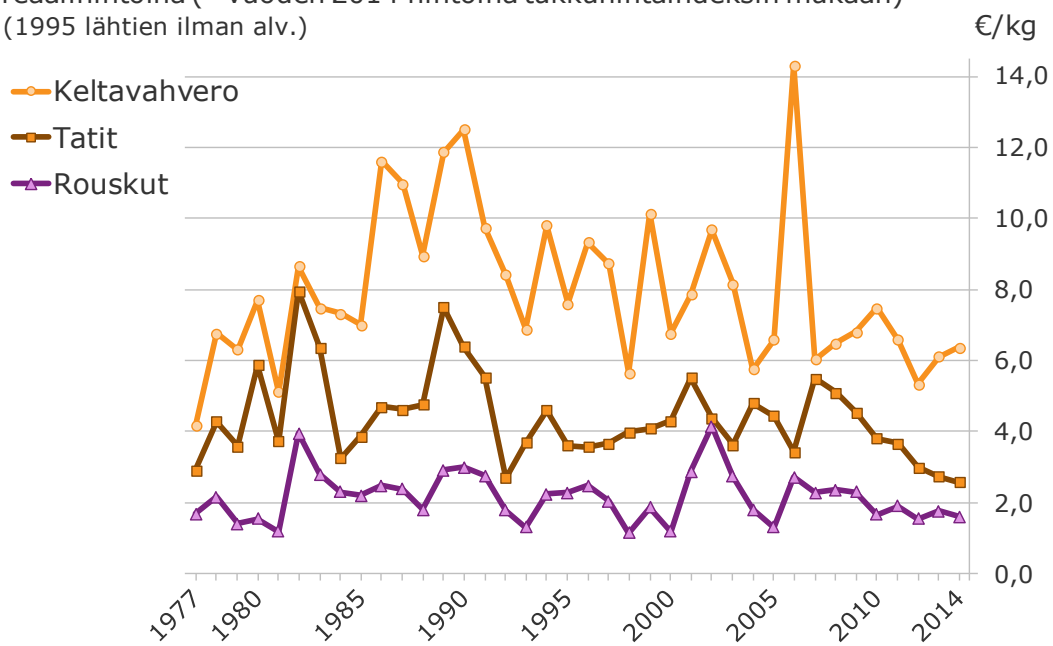
Luonnonsientien painotetut hinnat 1977-2014

nimellisinä hintoina
(1995 lähtien ilman alv.)

Luonnonsientien keskihinnat 1977-2014

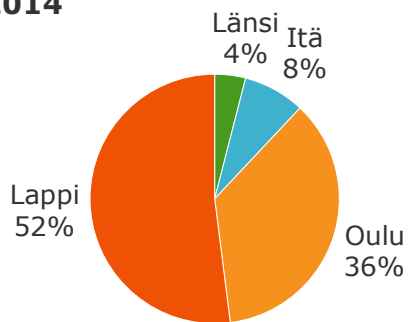
reaalihintoina (=vuoden 2014 hintoina tukkuhintaaindeksin mukaan)
(1995 lähtien ilman alv.)

Kuva 8

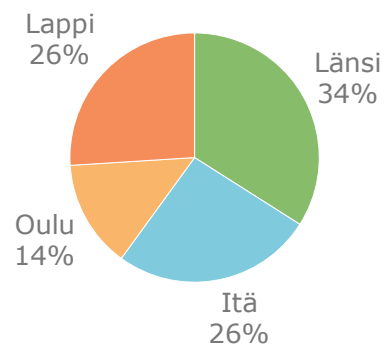
Luonnonmarjojen poimintatulot

2014

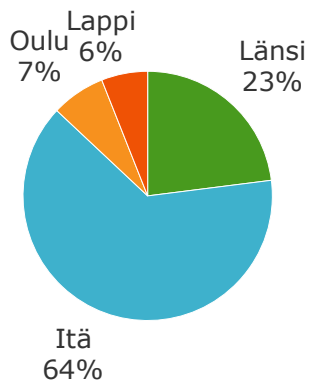
Luonnonmarjojen poimintatulot

2013

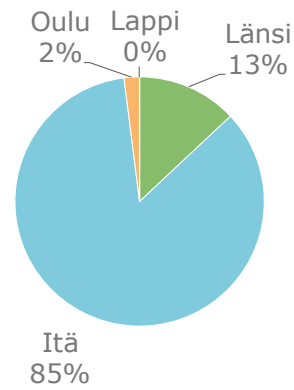
Luonnonsienten poimintatulot

2014

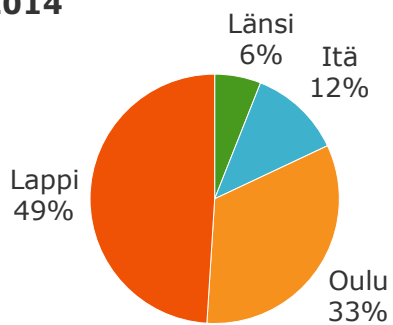
Luonnonsienten poimintatulot

2013

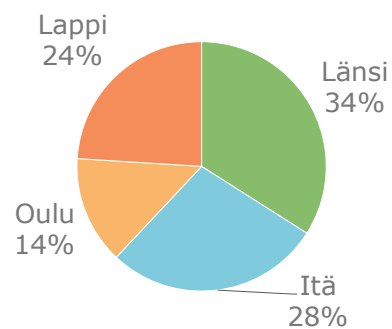
Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot

2014

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot

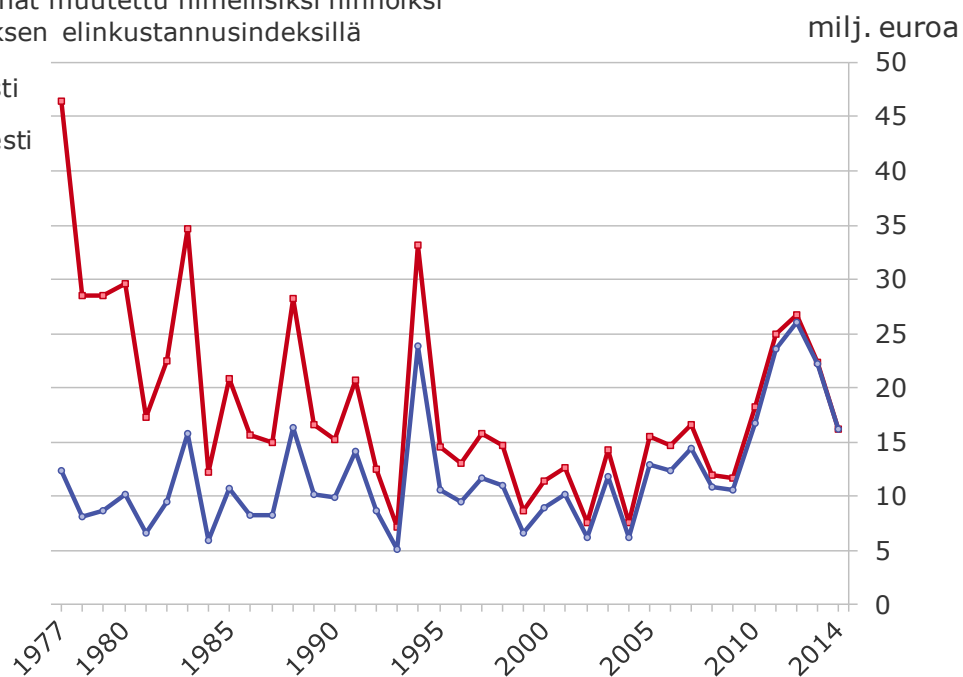
2013

Kuva 9

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulo vuosina 1977-2014

Reaaliset hinnat muutettu nimellisiksi hinnoiksi
Tilastokeskuksen elinkustannusindeksillä

Taulukko 9. LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT, KILOHINNAT SEKÄ POIMINTATULOT VUONNA 2014 (hinnat ilman alv:a)

	LAPPI			OULU+KAINUU			ITÄ-SUOMI			LÄNSI-SUOMI			KOKO MAA		
	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg
LUONNONMARJAT															
Mustikka	3 018 401	5 027 647	1,67	2 375 314	3 960 197	1,67	433 479	926 767	2,14	39 134	119 923	3,06	5 866 328	10 034 534	1,71
Puolukka	969 686	847 159	0,87	1 425 387	1 249 127	0,88	181 048	268 933	1,49	404 758	473 912	1,17	2 980 879	2 839 131	0,95
Lakka	157 576	1 900 554	12,06	3 964	50 789	12,81	310	3 820	12,32	161 855	1 955 238	12,08
Pihlajanmarja	0	0	0,00	33 534	28 041	0,84	2 726	2 630	0,96	32 320	26 440	0,82	68 580	57 111	0,83
Variksenmarja	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Karpalo	460	1 890	4,11	1 291	5 487	4,25	2 827	13 083	4,63	7 340	33 800	4,60	11 918	54 260	4,55
Mesimarja	0	0	0,00	0	0	0,00
Metsävadelma	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Tyrni	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Juolukka	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
YHTEENSÄ	4 146 140	7 777 675		3 839 883	5 300 600		620 390	1 215 233		483 557	654 151		9 089 970	14 947 658	
%		52,0			35,5			8,1			4,4			100	
LUONNONSIENET															
Keltavahvero	0	0	0,00	7 733	46 031	5,95	2 450	18 643	7,61	10 283	65 574	6,38
Herkkutatit	15 669	62 342	3,98	34 700	87 550	2,52	251 355	632 689	2,52	67 403	168 508	2,50	369 127	951 088	2,58
Haaparuskut	0	0	0,00	49 647	76 808	1,55	3 556	8 966	2,52	53 503	86 523	1,62
Kangasrousku	0	0	0,00	0	0	0,00	15 621	18 053	1,16	12 350	27 008	2,19	27 971	45 060	1,61
Karvarousku	0	0	0,00	0	0	0,00	427	583	1,37
Suppilovahvero	0	0	0,00	0	0	0,00	1 320	5 790	4,39	17 762	60 482	3,41	19 082	66 272	3,47
Korvasieni	1 018	2 464	2,42	8 972	18 999	2,12
Musta torvisieni	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Muut sienet	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
YHTEENSÄ	22 846	76 696		35 400	89 950		327 047	782 478		104 102	285 276		489 395	1 234 399	
%		6,2			7,3			63,4			23,1			100	
KAIKKI															
YHTEENSÄ	4 168 986	7 854 370		3 875 283	5 390 550		947 437	1 997 711		587 659	939 427		9 579 365	16 182 057	
%		48,5			33,3			12,3			5,8			100	

Taulukko 10. PUHTAAN SEKÄ ROSKAISEN MUSTIKAN JA PUOLUKAN KILOHINNAT ALUEITTAIN JA KOKO MAASSA 2014

	TUOTE	PUHDAS			ROSKAINEN			YHTEENSÄ		
		kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg
LAPPI	Mustikka	2 650	9 365	3,53	3 015 751	5 018 282	1,66	3 018 401	5 027 647	1,67
	Puolukka	5 481	8 522	1,55	964 205	838 638	0,87	969 686	847 159	0,87
OULU + KAINUU	Mustikka	27 744	88 067	3,17	2 347 570	3 872 130	1,65	2 375 314	3 960 197	1,67
	Puolukka	62 360	106 899	1,71	1 363 027	1 142 228	0,84	1 425 387	1 249 127	0,88
ITÄ-SUOMI	Mustikka	60 846	272 271	4,47	372 633	654 496	1,76	433 479	926 767	2,14
	Puolukka	94 478	196 545	2,08	86 570	72 388	0,84	181 048	268 933	1,49
LÄNSI-SUOMI	Mustikka	16 969	80 790	4,76	22 165	39 134	1,77	39 134	119 923	3,06
	Puolukka	91 371	187 789	2,06	313 387	286 124	0,91	404 758	473 912	1,17
KOKO MAA	Mustikka	108 209	450 492	4,16	5 758 119	9 584 041	1,66	5 866 328	10 034 534	1,71
	Puolukka	253 690	499 753	1,97	2 727 189	2 339 378	0,86	2 980 879	2 839 131	0,95

Taulukko 11. LUONNONMARJOJEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT (1000 KG) JA PAINOTETUT KESKIHINNAT SUURALUEITTAIN VUOSINA 2010-2014

MUSTIKKA										
	2010		2011		2012		2013		2014	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	109,8	1,88	780,3	2,51	10,1	3,13	720,2	1,50	39,1	3,06
ITÄ-SUOMI	8,5	4,06	662,2	2,45	3 718,8	1,79	1 610,6	1,51	433,5	2,14
OULU+KAINUU	978,5	1,46	1 103,7	2,28	1 466,2	1,68	744,8	1,46	2 375,3	1,67
LAPPI	1 683,1	1,65	556,2	2,49	1 621,8	1,88	1 932,6	1,48	3 018,4	1,67
KOKO MAA	2 779,9	1,60	3 102,4	2,41	6 816,8	1,79	5 008,2	1,49	5 866,3	1,71

PUOLUKKA										
	2010		2011		2012		2013		2014	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	2 457,7	1,30	3 303,0	1,50	628,7	1,59	5 604,5	1,12	404,8	1,17
ITÄ-SUOMI	9,0	3,12	145,9	1,81	4 601,0	1,31	2 490,1	1,21	181,0	1,49
OULU+KAINUU	1 555,4	1,23	4 540,0	1,54	2 815,8	1,29	1 535,5	1,22	1 425,4	0,88
LAPPI	2 035,1	1,44	539,9	1,54	622,2	1,41	1 116,3	1,18	969,7	0,87
KOKO MAA	6 057,2	1,33	8 528,8	1,53	8 667,8	1,33	10 746,4	1,16	2 980,9	0,95

LAKKA										
	2010		2011		2012		2013		2014	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	0,3	13,33	0,3	11,28	0,3	13,92	0,7	10,86	0,0	15,00
ITÄ-SUOMI	1,2	10,46	0,0	14,83	3,3	12,21	1,7	12,02	0,3	12,32
OULU+KAINUU	16,5	7,80	17,4	9,52	17,7	12,30	1,6	11,02	4,0	12,81
LAPPI	134,1	8,37	82,6	10,09	90,8	13,08	141,9	8,56	157,6	12,06
KOKO MAA	152,2	8,33	100,4	10,00	112,0	12,93	145,9	8,64	161,9	12,08

Taulukko 12. LUONNONSIENTEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT (1000 KG) JA PAINOTETUT KESKIHINNAT SUURALUEITTAIN VUOSINA 2010-2014

KELTAVAHVERO										
	2010		2011		2012		2013		2014	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	3,7	6,19	7,8	7,94	0,1	10,00	2,6	8,13	2,5	7,61
ITÄ-SUOMI	0,9	8,31	11,1	5,24	17,1	5,29	7,8	5,49	7,7	5,95
OULU+KAINUU	0,2	9,00	0,2	10,00	0,2	8,00
LAPPI	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
KOKO MAA	4,7	6,70	19,1	6,39	17,3	5,34	10,5	6,17	10,3	6,38

TATTI										
	2010		2011		2012		2013		2014	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	60,0	3,60	0,0	0,00	5,0	3,00	10,0	2,80	67,4	2,50
ITÄ-SUOMI	595,3	3,42	312,5	3,63	130,7	3,00	221,3	2,77	251,4	2,52
OULU+KAINUU	92,0	3,30	24,5	2,67	0,0	0,00	6,8	2,77	34,7	2,52
LAPPI	0,3	3,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	15,7	3,98
KOKO MAA	747,5	3,42	337,0	3,56	135,7	3,00	238,2	2,77	369,1	2,58

ROUSKUT										
	2010		2011		2012		2013		2014	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	20,2	3,08	17,7	2,39	8,3	3,04	20,0	2,08	16,0	2,26
ITÄ-SUOMI	78,0	1,08	267,0	1,82	41,3	1,26	30,6	1,59	65,6	1,45
OULU+KAINUU	0,4	2,50	0,5	2,53	0,0	0,00
LAPPI	0,0	0,00	0,1	2,32	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
KOKO MAA	98,6	1,49	285,3	1,85	49,6	1,55	50,5	1,79	81,9	1,61

Taulukko 13. KAUPAN ILMOITTAMAT MARJOJEN JA SIENTEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT SUURALUEITTAIN JA NIISTÄ MAKSETUT MÄÄRÄT VUOSINA 2006 - 2014

LAPPI	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	928,2	2 709,3	1 346,1	1 889,1	1 683,1	556,2	1 621,8	1 932,6	3 018,4
Puolukka	392,3	1 554,1	820,2	1 121,0	2 035,1	539,9	622,2	1 116,3	969,7
Lakka	183,2	28,1	91,7	49,3	134,1	82,6	90,8	141,9	157,6
Sienet yht.	10,0	8,5	9,6	10,9	0,3	0,1	3,7	...	22,8
Poimintatulo yht. 1000 euroa 1)	3 630	5 665	4 052	4 076	6 834	3 049	5 125	5 393	7 852
OULU JA KAINUU	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	2 394,6	2 044,0	394,9	971,8	978,5	1 103,7	1 466,2	744,8	2 375,3
Puolukka	1 193,1	2 000,1	2 003,1	1 427,3	1 555,4	4 540,0	2 815,8	1 535,5	1 425,4
Lakka	27,3	4,6	77,7	24,2	16,5	17,4	17,7	1,6	4,0
Sienet yht.	40,3	0,0	25,3	52,5	93,0	32,3	0,5	7,2	35,4
Poimintatulo yht. 1000 euroa 1)	6 440	4 739	3 392	3 119	3 788	9 745	6 317	2 992	5 350
ITÄ-SUOMI	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	7,5	88,4	4,5	44,1	8,5	662,2	3 718,8	1 610,6	433,5
Puolukka	54,5	565,4	327,9	157,0	9,0	145,9	4 601,0	2 490,1	181,0
Lakka	0,6	4,2	0,5	0,2	1,2	0,0	3,3	1,7	0,3
Sienet yht.	351,8	324,8	420,1	470,8	675,4	615,1	202,6	264,3	327,0
Poimintatulo yht. 1000 euroa 1)	1 166	1 771	2 204	1 960	2 205	3 626	13 323	6 178	1 982
LÄNSI-SUOMI	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	9,0	86,6	1,1	110,4	109,8	780,3	10,1	720,2	39,1
Puolukka	797,6	1 767,8	890,1	972,9	2 457,7	3 303,0	628,7	5 604,5	404,8
Lakka	0,0	0,4	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,7	0,0
Sienet yht.	44,6	19,2	37,4	55,7	86,7	45,9	18,6	37,1	104,1
Poimintatulo yht. 1000 euroa 1)	999	1 764	1 057	1 376	3 727	7 050	1 090	7 453	879
KOKO MAA YHTEENSÄ	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	3 339,3	4 928,3	1 746,6	3 015,4	2 779,9	3 102,4	6 816,8	5 008,2	5 866,3
Puolukka	2 437,6	5 887,4	4 041,3	3 678,2	6 057,2	8 528,8	8 667,8	10 746,4	2 980,9
Lakka	211,1	37,2	169,9	73,8	152,2	100,4	112,0	145,9	161,9
Sienet yht.	446,8	352,5	492,5	589,9	855,3	693,3	225,5	309,4	489,4
POIMINTATULO Luonnonmarjat ja luonnonsienet 1000 euroa 1)	12 235	13 939	10 705	10 531	16 555	23 470	25 856	22 017	16 063

1) POIMINTATULO: Luonnonmarjojen poimintatulot laskettu nimeltä mainittujen marjojen osalta

TAULUKKO 14. LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN TUONTI JA VIENTI VUOSINA 2005-2014

TUOREET MARJAT JA HEDELMÄT

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
08104010	Puolukka				
	2005	502 653	424,6	-	-
	2006	315 418	323,5	7 460	12,3
	2007	277 706	316,0	359 044	420,7
	2008	692 079	1 042,1	8 093	20,9
	2009	1 082 116	1 619,9	2 550	7,3
	2010	97 186	237,2	1 350	5,1
	2011	67 125	186,1	278 736	921,7
	2012	105 605	171,1	855 731	1 486,9
	2013	378 194	639,6	760 900	1 187,4
2014	70 569	242,1	701 841	898,0	
08104030	Mustikat				
	2005	1 415 223	2 255,2	-	-
	2006	356 459	1 136,9	93 803	231,5
	2007	967 553	2 012,2	453,120	824,9
	2008	979 958	2 809,2	151,336	503,8
	2009	1 200 459	2 441,3	30 325	117,0
	2010	518 839	1 695,6	92 001	235,4
	2011	112 567	537,9	99 264	391,9
	2012	552 196	1 568,6	518 169	1 241,3
	2013	1 048 893	2 694,4	758 204	1 409,0
2014	257 030	1 552,4	1 040 969	2 219,3	
08104090	Muut Vaccinium-suvun hedelmät				
	2005	44 419	68,6	-	-
	2006	44 441	72,9	-	-
	2007	26 404	80,1	-	-
	2008	17 942	88,2	62	0,3
	2009	14 501	62,6	4 775	16,2
	2010	4 036	25,3	10	-
	2011	28 168	104,7	50 000	98,0
	2012	8 715	104,3	4	0,1
	2013	8 041	24,8	540	3,0
2014	5 960	30,2	10	0,1	

JÄÄDYTETYT HEDELMÄT JA PÄHKINÄT, KEITTÄMÄTTÖMÄT TAI VEDESSÄ TAI
HÖYRYSSÄ KEITETYT, MYÖS LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA
SISÄLTÄVÄT

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
08119050	Mustikat (ilman sok.)				
	2005	2 595 379	4 595,2	4 011 200	8 594,3
	2006	3 683 402	11 220,6	3 275 956	10 625,5
	2007	1 387 893	4 355,8	3 548 434	12 290,8
	2008	1 266 038	3 522,5	4 782 002	15 627,2
	2009	2 928 963	6 871,0	2 005 032	6 479,6
	2010	1 706 567	4 462,4	4 293 414	12 097,9
	2011	3 896 497	13 737,6	3 086 183	12 346,7
	2012	4 810 720	14 487,6	3 043 179	12 257,1
	2013	4 204 696	9 290,8	3 210 741	10 548,9
	2014	1 931 129	5 303,9	4 006 055	10 683,0

Muut metsämarjat sisältyvät ryhmiin (lis. sok. ja ilman sok.), eikä marjakohtaisia tietoja saa erikseen ko. tilastosta. (huom. puolukka, lakka, karpalo)

08119095	Muut (ilman sok.)*)				
	2005	3 113 089	4 861,4	4 286 337	7 583,6
	2006	3 646 105	4 979,2	6 188 835	9 431,6
	2007	3 453 236	5 599,8	4 411 931	7 605,9
	2008	2 634 390	6 024,8	3 839 107	7 226,2
	2009	3 917 411	6 824,5	3 410 794	7 078,1
	2010	2 499 161	4 764,9	3 837 978	7 898,8
	2011	4 023 110	10 700,8	6 274 263	14 769,8
	2012	4 216 294	11 731,8	4 426 101	13 112,0
	2013	5 247 936	10 882,0	4 938 485	12 694,0
	2014	2 531 735	6 049,0	4 297 093	9 671,5

*) ei sisällä edellä mainittuja jäädytettyjä tuotteita, eikä kirsikoita ja trooppisia hedelmiä tai pähkinöitä. Mutta sisältää lakat - ruusunmarjat, kvittenit, boysenmarjat, greipin lohkot, kiivit, taatelit ym.

MUUT TUOREET TAI JÄÄDYTETYT KASVIKSET

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07095100	Herkkusienet				
	2005	327 088	666,8	328 670	840,6
	2006	464 182	989,3	205 995	496,5
	2007	680 585	1 620,7	81 622	240,2
	2008	683 691	1 603,4	50 984	174,7
	2009	646 835	1 522,0	27 198	58,8
	2010	886 475	2 134,4	4 927	12,3
	2011	1 082 953	2 651,8	901	7,5
	2012	1 165 297	2 933,5	12	0,0
	2013	1 293 937	3 350,2	194	2,1
2014	1 438 707	3 875,3	240	2,9	
07095910	Kantarellit				
	2005	17 233	54,1	-	-
	2006	45 811	316,7	5 757	35,1
	2007	65 307	395,1	-	-
	2008	71 516	401,3	1 738	22,0
	2009	35 427	151,0	15 298	202,2
	2010	22 428	138,3	1 593	8,7
	2011	50 228	219,9	360	1,8
	2012	22 606	130,1	7 928	66,3
	2013	71 075	415,5	-	-
2014	47 852	322,9	2	0,1	
07095930	Tatit				
	2005	-	-	-	-
	2006	9 303	61,6	160	2,5
	2007	14 112	75,5	3 858	45,4
	2008	14 654	91,0	1 856	20,1
	2009	692	1,9	1	0,0
	2010	369	3,8	15	-
	2011	8 280	2,0	-	-
	2012	-	-	1 348	5,9
	2013	1 830	11,3	50 860	386,4
2014	1 040	5,0	31 364	208,9	

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07095990	Muut sienet (ilman multasieniä)				
	2005	28 945	78,6	65 149	575,4
	2006	42 675	105,1	64 286	600,0
	2007	54 387	204,3	47 291	438,0
	2008	159 136	437,2	70 135	746,0
	2009	187 606	478,1	74 003	786,9
	2010	91 492	323,4	87 007	939,6
	2011	133 806	433,0	108 439	812,3
	2012	133 418	389,2	61 393	438,9
	2013	253 233	695 722	6 280	75,6
	2014	215 217	569 682	65 855	670,9

JÄÄDYTETYT KASVIKSET (Myös höyryssä tai vedessä keitetyt)

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07108061	Agaricus-suvun sienilajit (Herkkusieni)				
	2005	31 619	45,9	250	0,5
	2006	43 488	56,9	1 640	2,4
	2007	57 978	80,6	160	0,3
	2008	64 260	78,5	120	0,2
	2009	72 000	88,5	-	-
	2010	66 096	76,3	-	-
	2011	57 212	63,4	-	-
	2012	54 407	64,4	270	0,3
	2013	50 639	57,3	1 640	1,9
	2014	48 888	58,0	630	0,7
07108069	Muut sienet				
	2005	82 210	209,0	116 237	693,2
	2006	86 029	11,9	257 167	1 301,0
	2007	100 634	222,6	78 650	499,1
	2008	77 883	236,2	274 223	1 631,2
	2009	46 352	137,1	172 032	1 087,5
	2010	74 427	334,9	481 769	2 762,7
	2011	84 644	396,5	210 696	740,8
	2012	97 447	396,4	90 130	542,9
	2013	104 288	426,6	138 516	529,7
	2014	56 589	294,7	267 780	1 288,9

KASVIKSET, VÄLIAIKAISESTI (esim. rikkidioksidikaasulla tai suolavedessä, rikkihapoke- tai muussa säilöntäliuoksessa) SÄILÖTTYINÄ, MUTTA SIINÄ TILASSA VÄLITTÖMÄÄN KULUTUKSEEN SOVELTUMATTOMINA

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07115100	Agaricus-suvun lajit (Herkkusieni)				
	2005	103 675	75,5	-	-
	2006	99 390	102,8	-	-
	2007	71 880	94,1	-	-
	2008	201 780	335,3	-	-
	2009	232 992	347,5	386	13,1
	2010	216 874	330,6	-	-
	2011	292 925	433,0	-	-
	2012	179 202	250,6	-	-
	2013	278 689	398,3	-	-
	2014	352 059	482,5	-	-
07115900	Muut kuin Agaricus- suvun lajit				
	2005	269 029	236,1	45	0,2
	2006	368 473	311,9	-	-
	2007	67 116	489,9	48	0,2
	2008	392 607	662,7	-	-
	2009	421 893	452,5	-	-
	2010	452 684	563,9	-	-
	2011	496 939	537,7	1	0,1
	2012	405 813	525,0	22	1,6
	2013	425 314	580,7	23	0,8
	2014	444 749	541,0	-	-

KUIVATUT KASVIKSET, MYÖS PALOITELLUT, VIIPALOIDUT, ROUHITUT TAI JAUHETUT,
MUTTA EI ENEMPÄÄ VALMISTETUT

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07123100	Agaricus-sukuiset sienet				
	2005	2 531	34,7	102	8,2
	2006	2 604	41,7	98	8,3
	2007	2 174	34,3	196	17,4
	2008	1 935	29,2	126	3,7
	2009	1 990	33,2	386	13,2
	2010	405	10,5	164	8,7
	2011	145	3,5	140	7,7
	2012	402	11,2	105	5,9
	2013	132	1,1	125	8,0
	2014	740	14,0	-	-

ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT KASVIKSET,
HEDELMÄT, PÄHKINÄT JA MUUT SYÖTÄVÄT KASVINOSAT

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
20019050	Sienet				
	2005	26 382	33,5	-	-
	2006	9 104	19,2	277	0,9
	2007	3 257	10,7	2 563	13,4
	2008	28 770	18,1	547	3,6
	2009	8 869	56,8	327	1,4
	2010	10 373	38,7	637	2,0
	2011	11 666	61,7	-	-
	2012	6 715	32,8	7	0,8
	2013	151 490	124,9	11	0,3
	2014	11 193	35,6	145	1,2

MUULLA TAVALLA KUIN ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI
SÄILÖTYT SIENET

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
20031020	Sienet=Agaricus-suku (Herkkusieni) (väliaik. säil., täysin kypsennetyt.)				
	2005	12 835	25,4	3 779	5,5
	2006	104 303	179,4	2 522	6,2
	2007	72 807	153,9	2 766	5,4
	2008	121 378	269,8	506	1,1
	2009	128 903	315,7	208	0,4
	2010	94 366	224,8	2 017	4,2
	2011	125 008	277,3	3 603	6,6
	2012	20 864	43,4	1 691	2,9
	2013	33 260	59,0	1 150	2,1
	2014	25 166	86,3	1 948	4,7
20031030	Sienet=Agaricus-suku (Herkkusieni) (muuten kuin väliaik. säil. täysin kyps.)				
	2005	2 848 893	3 584,7	40 619	61,2
	2006	2 463 707	3 515,7	20 880	39,1
	2007	2 239 393	3 790,4	29 989	56,6
	2008	2 372 892	4 530,8	20 861	41,6
	2009	2 242 416	4 440,2	10 682	22,6
	2010	2 124 917	3 876,0	17 187	39,1
	2011	2 112 451	3 656,5	20 199	36,4
	2012	2 172 101	3 706,4	57 267	87,4
	2013	1 981 417	3 219,1	34 098	59,5
	2014	1 795 833	2 866,5	30 416	54,0
20039000	Sienet=paitsi Agaricus- suku ja multasienet				
	2005	185 830	282,6	796	3,4
	2006	112 499	171,5	1 756	5,1
	2007	157 278	437,9	406	1,2
	2008	251 778	581,3	743	2,2
	2009	161 685	522,8	268	0,7
	2010	170 162	547,2	966	3,9
	2011	195 803	644,2	7	0,0
	2012	185 348	660,8	4	0,1
	2013	154 132	484,1	9	0,4
	2014	102 584	342,0	153	1,3

Lähde: Tullihallitus, Ulkomaankauppatilasto |

